

Férfi ingek: Szines francia batizt. Angol piqué és szegélyes mellő fehér sifon. **Pongyola utazó- és háló ingek.** Divatos sötétbarnok. Nap- és Esernyők. Angol foulard és batizt nyári Nyakendők. Férfi és Női Harsnyák. Keztyűk és Angol sarga bőr cipők. **Férfi Nemez- és Szalmakalapok.** Utazó- és Fűrőd Csikkek Nagy választékú Baktára

FÖLDVÁRY IMRE
BUDAPEST 7156
Koronaherceg-utca 11. és Kerepesi-út 9. sz.

Francia folyékony
HAJFESTŐ
(Cromatique Parisien)
melylyel minden haját tetszés szerint 10 perc alatt állandóan megfestheti fekete, barna vagy szőkőre. Tulajdonságai: a szín állandó és a természetes színtől meg nem különböztethető, az alkalmazás egyszerű. Ár 2 frt. A készületek (csészek, kefék stb.) 60 kr. **Főraktár:** Budapesten, Török József gyógyszer-tára, Király-utca 12. szám. 7080

A budapesti asztalos ipartestület védnöksége alatt álló butorszakosztály által alakított
BUTORCSARNOK
VIII., Bérkocsis-utca 12.
az ipartestület saját házában állandóan készletben tart **háló-, ebédlő-, uriszoba és szalonberendezéseket.** Ezzel mód van adva a n. é. közönségnek jó és **szolid butorokat jutányos áron** a közvetítők illettől kereskedők mellőzésével az illett asztalos-mesterektől készen vagy tetszés szerinti megrendelés után beszerezhetni.

A női szépség
emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegyíztáza és zsírmennyiségű készítmény a 7163
Margit Crème.
Rövid idő alatt szírtet szelőt, májfoltot, pattanást, bőrkéreg (mitesser) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tőle bájos arcszín költés. Ár 30 kr., nagy 1 forint.
Margit hőlgyörp 60 kr., 3 szinben. Margit szappan 35 kr. Margit fogpép (Zahnpaste) 50 kr.
Készítő FÖLDES gyógyszer-tára, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapesten Király-utca 12.

LOHSE világhírű különlegességei a bőr ápolására.
EAU DE LYS DE LOHSE.
Hatvan év óta felmulhatatlan mint legkiválóbb bőr- és tökéletes ifjú tdeség megtartására, valamint a nyári szelplő, napcsütés, piroság, száraz foltok és az arcz minden tisztáltságnak biztos eltávolítására felhőben és rózsaszinben székének, sárgában barnáknak.
LOHSE liliumtej-szappan csodás illata, tisztasága és finomsága végett a legkiválóbb tolette-szappan. drbjá 60 kr., rózsaszin 1 frt. Gyártmányom vistrkánál méltóságos mindig legelőni a cségre: **GUSTAV LOHSE** 45 Jägerstr. 46 Berlin. udvari illatszerész.
Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszer-tárában és jobb illatszer-üzleteiben. 7067

Csorba fürdő.
Liptómezei központi Kárpátok, a magas Tátra déli lejtőjén, 1857 m. magasságban fekszik.
Klimatikus gyógyhely, mely leginkább légző emésztőszervek és idegbántalmaknál, valamint szervi vagy öröklött betegségeknel felülmuttatlan.
Van a fürdőben állandó fürdőorvos, házi gyógyszer-tár, posta távirtdi hivatal, meleg kád, törpefenyő, zuhany, hideg fürdők és uszoda. Vasuti állomástól egész a fürdőig vezet egy fogas-kerékű vaspálya. A nagy látogatottság folytán a fürdő az idén egy 40 szobás szállóval szaporítottat.

Megnyitás május 15-én.
Főidényben (július-augusztus) penzio naponta 3 frt 5 frt 50 kr., elő- és utóidényben ugyanaz 30%-kal gősbőb. — Részletes felvilágosítással vagy értesítőkkel szolgál a 7209 **fürdőigazgatóság.**

ŐS BUDAVÁRA
a székesfőváros legnagyobb és legelőkelőbb mulatóhelye. Idénytartam május 1-től szept. 30-ig. Idényjegyek ünnepekkel alkalmával is érvényesek 10 forint. Csaldátogok, katonatisztek, hivataltok és nagyobb klubok részére 8 forint.

Három nagy nyit szinpad. Naponta nagy symphonikus és népies hangversenyek. Magyar és nemzetközi karénekek, magánénekek, táncosok és elsőrendű művészek. Nagyszerű ünnepek. Eés időben ingyen-előadások a színházakban, valamint a vendéglők és kávéházak termeiben.
Jegykiadás naponta a budapesti bankgyeület váltóüzletében V., Fürdő-utca 1. és az igazgatóság épületben Ős-Budavárban. 7195

TRENCSÉN-TEPLITZ
kénessfürdő
Felsőmagyarországon.
A Kárpátok gyöngye.
Tepia-Trencsén-Teplitz állomástól 20 perc távol. Leg-erősebb kénessfürdő Magyarországon és Ausztriában, természetesen meleg 28-81° K. forrásokkal. Köszvény, reuma, bennlás, neuralgia, istiaás stb. ellen. Olaso és kényel-mes. Körülbelül 8000 fürdővendég látogaja. Május és szeptemberben 3 hetet kapható naponta az oba. fürdő-és teljes ellátás. A szezon május 1-én kezdődik. Képus pro spektust ingyen küld a gróf fürdőigazgatóság.

IGLÓ-FÜRED
klimatikus gyógyhely és gyógyfürdő.
Évad május 15-től október 1-ig.
Szepesmegyében, Igló város határában 580 méter a tenger színe fölött.
Nyaralóhely, meleg fürdők, fenyves-, kádfürdők. — Czélszerűen berendezett
hidegviz-gyógyintézet.
Vasuti állomás: Igló, (Kassa-Oderbergi vasut). Bérkocsi- és társaskocsi összeköttetés. 7207
Posta- és telephon összeköttetés az iglói távirtda-állomással helyben.
Távirtda állomás. Távirtda állomás.

Foulard-selyem
valamint fehér, fekete és szines selyemkelmék mindeféle minőségben, igazi gyári árakon, a valódiság és tartóságért való jóátlás mellett, mé-terenkint 30 kről tizenkét fríg portó- és vámmment sen hákos szállít-tatnak. Legjobb kivételben megrendelési forrás magánosok részére. Ezer meg ezer előismerő írat. Minták franco. Svájcba a levépostó köztársas-ág.
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
selyemkermeg-yrák szövésége Zürich. 6962
Spanyol kir. udvari szállítók. Spanyol kir. udvari szállítók.

Levélbelyeg-kereskedés
PRÜCKLER J. C.
Budapesten, IV., Régi posta-u. 5
Alapított 1876. 7121
Veszek! Eladok! Cserélek!

Vértés gyógyszer-féle
keleti labdacok.
Használat előtt. Használat után.
Gyenge nőknek szép felt testi formát kölcsönöznek. Egy adag 3 frt. 7141
Kapható **VÉRTES L.** ságyógytárában Lugoson 96. sz.

PARAD
GYÓGYFÜRDŐ
(Heves vármegyében).
Természetes arzénus vasas gyógyvíz, vasas-timsós fürdőkkel, égvényes-kénés és vasas svanyuvis-forrásokkal;
hidegviz-gyógyintézet.
Kiváló jó sikerrel használtatik: mindennemű női bajok, veszegénység, sápkor az emésztő szervek bántalmái, aranyér, idült csúsz és köszvény stb. ellen. **Évad-megnyitás május 15-én.**
Május 15-től június 15-ig és augusztus 20-tól az évad végéig a lakások 30%-kal olcsóbbak. Enyhe, pormentes hegyi légkör, kiterjedt és jókarban tartott sétá-utak, gyönyörű park festői vidék, fődött sétány, olvasó-és zongora-terem, lawn tennis, szép és kényelmesen berendezett lakások, díszes éttermek. Posta- és távirtda-állomás a fürdőtelepen. 7175
Közlekedés: a fürdő csak 20 percrenyi távolságra fekszik a **Mátrai vasutvonal Parád nevű állomásától.** A fürdő és vasuti állomás közt a közlekedés kényelmes omnibuszfo-gat-tal tartatik fém. Külön hintófogat a vasuti állomáshoz csakis előzetes megrendelésre küldetik, ára 2 frt. **Fürdőorvos dr. BREM JÁNOS.** Lakás-megrendeléseket elfogad és a fürdőre vonatkozó minden felvilágosítással készséggel szolgál a **fürdőigazgatóság.**
A tavári érványvízek budapesti kizárólagos raktára: **EDESKÜTY L.** csász. és kir. és szerb királyi udvari szállítónál V., Erzsébet-tér 8. szám alatt.

Fesztás társaság körkép palotájában
Városliget 7173
Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem
óriási körkép. Látható:
reggel 9 órától esti 8 óráig.
Az esti órákban villanyvilágításnál.
Belépő díj 50 kr.
Gyermekjegy 30 krajczár.

23. SZÁM. 1897. BUDAPEST, JUNIUS 6. 44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és / egész évre 12 frt / POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt / félévre - 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG / egész évre 8 frt / félévre - 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK / egész évre 5.- / félévre - 2.50 Kihirdési előfizetésekre a postállyal meghatározott viteldi ár csatlolandó.

A KISFALUDY-TÁRSASÁG.

A KISFALUDY-TÁRSASÁG ez évi február 7-ikén tartotta ötvenedik ünnepélyes közülését. A «Vasárnapi Ujság» föl akarta használni ezt az alkalmat, hogy ez előkelő irodalmi intézetünk jelenlegi összes tagjait bemutassa arczképekben olvasó közönségének. Az arczkép-gyűjtemény teljessé tétele huzamosabb idő alatt történhetvén meg, a közlés csak most vált lehetővé, midőn egyszersmind rövid visszaillesztést kívánunk vetni a társaság keletkezésére s eddigi munkásságára is.

Midőn Kisfaludy Károly 1822-ben az «Aurora» című zsebkönyvet kezdte szerkeszteni, ezzel nemcsak a magyar költészet nemzetibb irányának első öntudatosabb képviselője, hanem, mondhatni, a finomultabb ízlésnek, a haladottabb műveltségnek szintén nemzeti szellemben való hirdetője és erősítője lett. Az «Aurora» köré csoportosult írók a költészetben és politikában egyaránt a hazafiság eszméit terjesztik, Pestnek irodalmi központtá tételére törekednek s működésükkel a nemzet szívéhez közelebb férköznek, mint előzőik.

S e törekvést a vezér kidöltével is folyvást táplálták Kisfaludy Károly barátai és pályatársai. Nemesak arra egyesültek, hogy az élte delén elhunyt jeles költő minden művét közkincesé tegyék és emléksobrot állítsanak tiszteletére, a mely el nem múlt dicsőségét hirdesse: hanem csakhamar az az eszme is megfogazott elméjükben, hogy a begyűlt pénzüsség megmaradt részének (mintegy 1700 frtnak) kamataiból az ifjabb tehetségek munkásságát jutalmazák s «a francia Académie des jeux floraux példájára egy, leginkább oly kisebb nemű poétai műveket, melyek a magyar Akadémiától jutalmat nem nyerhetnek, valamint különféle korszerű aesthetikai s rokon tárgyú dolgozatokat jutalmazó társaságot» alkossanak. Kisfaludy Károly munkáinak kiadására s emléksoborra elkészítésére tiz barátja egyesült: Bajza József, Bárfai László, Bugát Pál, Forgó György, Helmezy Mihály, Toldy Ferenc, Stettner (Zádor) György, Szalay László, Vörösmarty Mihály és Waltherr László. Pár év alatt azonban e baráti kör majdnem felére olvadt, részint mert némelyeket a halál kiragadott közülök, részint pedig, mert mások kijelentették, hogy a már szépirodalmi intézett egyesült kör munkásságában ők, mint nem szépirodalmi írók közre nem működhetnek. 1836-

Kisfaludy Károly.

Alkotta a Kisfaludy-Társaság 1842.

La Première Marque du Monde
GUERLAIN

Parfumeur. — Fabrique à Bécon-les-Bruyères (Seine). — Magasins : 15, Rue de la Paix, PARIS

- «Eau de Cologne Nigéoniennne» Délicieux parfum très apprécié pour la toilette du Corps.
- «Crème de Fraises» Cold-Cream Spécial Pour tonifier et adoucir la peau.
- «Jardin de mon Cœur» Extrait pour le Mouchoir Remarquable par sa distinction.
- «Facon Sapoceti» au Blanc de Balerne. Absolument neutre pour la figure et les mains.

ban már «Kisfaludy-társaság»-nak nevezte magát a baráti kör s kilencz új tagot választott: Czuczor Gergelyt, gr. Dessewffy Aurélt, Fáy Andrást, b. Jósika Miklóst, Kovács Pált, Kölcsey Ferenczet, Péczely Józsefet, Szeveny Józsefet és Szontágh Gusztávot.

Alakuló gyűlését a Kisfaludy-Társaság 1837 febr. 6-ikán tartotta, a melyen igazgatóvá Fáy Andrást, jegyzővé pedig a maig is élő Tóth Lőrinczet választották, a ki csak négy év múlva lett a társaság rendes tagjává. Az alapszabályokat a társaság egyik legbuzgóbb alapító tagja, Toldy Ferencz mutatta be e gyűlésen s czélját a következőkben változta: «A Kisfaludy-Társaság czélja a hazának kivált fiatalabb íróit évenkénti jutalmak által a szépliteratúra pályára gondosabb megfűtésére ösztönözni, s így a literatúra aesthetikai és költészeti, eredeti vagy fordított dolgozatokkal gazdagítani».

Ime ez a czél nagyjából már magában foglalta a később megismosodott társaság feladatát; de talán még magok az alapítók is alig sejtették, hogy a kisded csemete mily terebélyes fává nő néhány évtized múlva. Azonban a buzgó törekvés, gyámolítva a nemzet jeleseitől s a közönség anyagi áldozataitól, hova-tovább megtermé gyümölcseit. Az első pályadíjak, a melyeket a társaság kifizetett s Pap Endrének és Nagy Imrének ítél, valóban ösztönző szolgáltak az ifjú tehetségeknek, a kiket a társaság koszorúja bizonyos dicsőségvágyra sarkalt. Ámde, ha a feladat köre pár év múlva ki nem bővül, kétségtelen, hogy a társaság soha sem jutott volna arra a magas színvonalra, a melyet később elfoglalt. A csüggedetlenül fáradozó Toldy már az 1842 febr. 6-iki közgyűlésen kimondá, hogy «ne csak jutalmakkal igyekezzünk a szépirodalom emelésére hatni, hanem ahhoz *tellegesen önmunkásságunkkal is járjunk*». E szavakban ki volt jelölve az út, a melyen a társaság igazi czélja felé indulhatott. Ekkor újabb tagokat választottak: Erdélyi Jánost, Gaál Józsefet, Garay Jánost, Hunfalvy Pált, Kis Jánost, Kisfaludy Sándort, Kiss Károlyt, Lukács Mórict, Nagy Ignácot, Szabó Istvánt, Vachott Sándort és Vajda Pétert. Egyszersmind a tehetősebb hazafiakat anyagi támogatásra is fölkérték, a minek valami 12—15 alapítvány lón az eredménye. Ugyanez a régebbi igazgató, b. Jósika Miklós elnökké választatott, Toldy Ferencz pedig titkárrá.

Jóllehet azonban a társaság mint szervezett testület működött, alapszabályait csak 1846-ban erősíté meg V. Ferdinánd király. De nemcsak a huzamos ideig: 1848 február 6-tól 1862 február 6-ikáig szünetelni volt kénytelen. Báró Eötvös József és Toldy Ferencz ez idő alatt többször kérelmezték az alapszabályok újabb megerősítését, illetőleg hivatalos elismertetését, de mind hiába. Az abszolút kormány nem találta azokat alkalmasoknak «a legfelső helyen való előterjesztésre». Tehát új szabályokat kellett kidolgozni, a melyek alapján a társaság 1860-ban «eltűrhetőnek» nyilvánítottatott.

Igy szervezkedett a társaság újból s a régi tagoknak mindjárt 1860-ban első gondjuk volt, hogy új munkatársakat válasszanak. Ekkor lettek a társaság tagjaivá: Csengery Antal, Greguss Ágost, Gyulai Pál, Jókai Mór, Kazinczy Gábor, b. Kemény Zsigmond, Salamon Ferencz, Szász Károly és Tóth Kálmán. 1866-ban a társaság megint új szervezetet nyert, s tagjainak száma az 1846-ban megállapított negyven helyett ekkor ötvenre emellett. A társaság szervezete 1878-ban még némi módosításon ment keresztül s maig is ez alapon folytatja üdvös munkásságát, mint a szépirodalom akadémiaja, ötven rendes és húsz levelező tagjával a «magyar költészet s művészet emelése és általában a művészet nevelése» körül. Ez a társaság kitűzött czélja, a melyet részint úgy valósít meg, hogy eredeti és fordított szépirodalmi és népköltészeti művek kiadásán fáradozik; részint, hogy jutalmakat hirdet ugyanily tárgyú dolgozatokra, és hogy nyilvános felolvasásokat rendez. Czéljához hiven figyelemmel kell kísérnie költői és aesthetikai irodalmunk fejlődését, meg kell vitatnia szükségait és hiányait s a kitűzendő jutalmi kérdéseket ezekhez szabnia; de sőt a tagok a maguk működésében is e szempontokhoz alkalmazkodnak, a mit a társaság vezetőinek felfogása, széles látköre, írói hírneve és egyéni tehetsége szerint inkább vagy kevésbé vehetett észre a nagy közönség.

Ha azt kérdezzük, mi az oka, hogy a Kisfaludy-Társaság az utóbbi félszázad irodalmi küzdelmeiben vezérszerepet vitt, s hogy a művészet fejlesztésében oly nagy hatással volt nemzetünkre, a legegyszerűbben így felelhetünk: ennek az oka részint abban van, hogy a társaság a negyvenes évek óta (az egy Petőfi kivételével) úgy szólva minden kiválóbb költőt és szépprózai író tagjai sorába iktatott; részint pedig, mivel a társaság élén mindig oly férfiak állottak, a kik vezetők voltak a költészetben és aesthetikai irodalomban is; a kiknek nagy tehetsége mintegy magával ragadta az egész társaságot, kijelölte a helyes irányt, eszméket adott, utat mutatott s buzgalmuk visszahatott a tagok működésére; a kiknek dicsősége fényt árasztott az egész társaságra. Ott látjuk Fáy Andrást, az első igazgatót, után b. Jósika Miklóst, b. Eötvös Józsefet az elnöki, Arany Jánost az igazgatói, aztán b. Kemény Zsigmondot, Toldy Ferenczet, Lukács Mórict, s végre Gyulai Pált, Greguss Ágostot és Szász Károlyt az elnöki, Toldy Ferenczet, Erdélyi Jánost, Greguss Ágostot, Beöthy Zsoltot, Csiky Gergelyt s aztán Vargha Gyulát a titkári széken, a kik mint költők vagy műbírák annyi maradandó becsű művel gazdagították irodalmunkat, s a kik épen munkásságuk java részével e társaság körében jelentek meg.

Ki ne tudná, hogy Arany János itt tünt föl «Toldi»-jával; hogy Madách nagy művét, «Az ember tragédiája»-t ugyane társaság révén ismerte meg nemzetünk? Ki ne tudná, hogy a valódi nemzeties irányú költészet fejlesztésére ez a társaság vette kezébe a népköltészet termékeinek gondos gyűjtését, kiadását és magyarázatát, a mivel, azt lehet mondani, az érdeklődők egész csoportját bevonta működésének keretébe? Eddigi efféle kiadványai között bizonyára legfontosabbak: az Erdélyi János által «Magyar népdalok és mondák» czim alatt a negyvenes években szerkesztett s három nagy kötetben közzétett kiadvány, újabb pedig az a már szintén három kötetre terjedő «Népköltési gyűjtemény», melyet Gyulai Pál és Arany László szerkesztettek s becses jegyzetekkel, szépiანი fejtegetésekkel kísérve bocsátottak nyilvánosságra.

Nem kevésbé fontos, a mit a műfordítás terén ugyancsak e társaságnak köszönhet irodalmunk. E terén megvalósította azt, a mit a magyar műveltség vezetői annyira kívánatosnak tartottak a közönség nevelésére, hogy nekünk is tulajdonunkká tegye a külföld legértékesebb szellemi kincseit, s hogy «az ó- és új-világ-irodalom remekei között ne legyen olyan, melynek élvezetéhez a magyar nyelv által jutni nem lehetne». Nem említve a régi görög anthologia kiválóbb remekeit, a melyeket még a negyvenes években fordítva tett közzé a társaság, csak Shakspeare, Molière, Sophokles, Calderon, Moreto, Schiller, Burns, Leopardi műveit, a «Niebelung-ének»-et, Ariosto «Órjögő Loránt»-ját, Cervantes «Don Quijote»-ját, Camoens «Luiziada»-ját, Hugo Vik-

tortól «A századok legendáit», Tegnér «Frithiof»-ját, Puskin «Anyegin»-ját, Tennyson «Királyidyll»-jeit, legújabbban Homér «Iliász»-át, a keleti költészetből pedig a «Nál és Damajanti»-t, a «Sakuntalát», s Firduzi «Sahname»-jének egyes epizódjait kell megemlítenünk, mint mennyi jeles fordításokat, a melyek bármely irodalomnak is becsületére válhatnak.

De tán mégis az eredeti művek hatása volt a közönség érdeklődésének legbiztosabb fölkeltője. Költői és aesthetikai műveink közül egész kis könyvtár az, a mely e társaság munkásságának eredményeül közkezen forog. Arany «Toldi»-ját már említettük, a melynek folytatása, a «Toldi szerelme» szintén e társaság gyűlésén ragadta el először a magyar közönséget. Tompától, Garaytól, Gyulai Páltól, Arany Lászlótól, Greguss Ágosttól, Beöthy Zsolttól, Heinrich Gusztávtól, Baksay Sándortól, Győry Vilmostól, Szász Károlytól, Salamon Ferencztől, Mikszáth Kálmántól, stb. hány jeles költői és prózai művel gazdagította az újkori magyar irodalmat. Csak Gyulai néhány kitűnő emlékbeszédét, s «Katona József és Bánk bánja» czimű ritka becsű tanulmányát, Beöthy Zsoltnak «A magyar szép-próza elbeszélés története» és «A tragikum» czimű művét, Baksay Sándor «Gyalogösvény» czimű elbeszélés-gyűjteményét, Erdélyi János, Salamon Ferencz és Imre Sándor irodalmi tanulmányait, Greguss Ágostnak «A balladáról» szóló esszéjét, Szigligetinek «A dráma és válfajai» czimű könyvét, Ferenczi Zoltántól Petőfinek három kötetre terjedő életrajzát, Haraszi Gyulától «Molière élete és munkái», Bayer Józsefnek «A magyar játékszin története» czimű nagy munkáját emlíjük, a melyek mind oly nagyon közrehatottak az említett czél mennél sikeresebb megvalósítására.

Mindezek mellett a mi a társaságot a magyar szépirodalomnak mintegy élő szervezetévé teszi, az, hogy rendes hónapi gyűlései és évenkénti ünnepélyes ülésai révén először vonta a közönséget az irodalom közvetlen közelébe s ébresztett benne érdeklődést a költészeti és szépprózai alkotások iránt.

Főképe a kegyelet ünnepei, midőn akár a hazai, akár a külföldi jelesebb költők emlékeztétét föltűjtja a társaság, tesz mindig maradandó hatást a nemzetre, például: Toldy Ferencz írói aranyünnepe 1871 november 12-ikén; a Kisfaludy Károly halálának félszázados és születésének százados évfordulója alkalmával tartott nagyobb szabású ünnepélyek, vagy az Arany János halála évfordulójának megünneplése; aztán a Shakspeare születésének negy-százados évfordulója alkalmával rendezett ünnepélyes ülés, stb.

Koroneként a társaság régi és új tagjai máskor is megjelennek a felolvasó asztalnál, hogy újabb műveiket bemutassák, oly műveiket, a melyek közül a legtöbb maradandó becsű. Ezt a mértéket alkalmazza a pályaműveknél is, a melyekre rendes jutalmak a Lukács Krisztina, Széher Árpád-, Bulyovszky Gyuláné- és a Somogyi Dezső-féle alapítványok; de ezeken kívül a társaság a maga jövedelméből még külön díjakat is tűz ki. A közönség folytonos érdeklődéssel volt és van a társaság iránt, sőt anyagilag is támogatta és támogatja folyvást a minek bizonyossága, hogy a társaság alaptökeje, a mely még 1863-ban is csak tizenhét ezer forint volt, mai nap már a százötven ezret is jóval meghaladja.

Valóban meg is érdemli a Kisfaludy-társaság e pártfogást. Főleg a hatvanas évek óta elsőrendű terjesztője a nemesebb irodalmi ízlésnek, s irányadó művelője a magyar költészetnek és szépprózának.

Dr. Váczy János.

A KISFALUDY-TÁRSASÁG TAGJAI.

A «Vasárnapi Ujság» mai száma arcképekben bemutatja a Kisfaludy-Társaságnak mostani tagjait, kiknek száma 49, mivel egy hely Vajda János elhunytá óta még betöltetlen. Az arcképek majdnem mind legújabb keletűek s legnagyobb részt Ellinger Ede ismert fényképszükn fölvételei. A bemutatott tagok életrajzi adatainak elsorolását ezuttal mellőzzük, hiszen

Gyulai Pál, elnök. (1860.)

Beöthy Zsolt, titkár. (1876.)

Szász Károly, másodelnök. (1860.)

valamennyien ismert férfiak a magyar közönség előtt, de meg időnként mindnyájuknak működéséről, munkáiról közölt is már lapunk ismeretést. Ez okból most csak arra szorítkozunk, hogy az arcképek alá minden egyes tag neve mellé oda nyomatjuk azt az évszámot, mely az illetőnek a Kisfaludy-Társaság tagjává választásának az ideje.

Ez alkalomból egyszersmind följegyezzük a már elhunyt tagok neveit is, a társaság megalapításától a mai napig, minden név után oda téven az elhalálozás évszámát.

Az *elhunyt tagok*, halálozási évök időrendje szerint, a következők:

1838: Kölcsey Ferencz. — 1841: Csató Pál. — 1842: Dessewffy Aurél gróf. — 1844: Kisfaludy Sándor. — 1846: Vajda Péter, Kis János. — 1847: Schedius Lajos. — 1849: Péczely József. — 1851: Hazucha Ferencz (Kelmani László). — 1852: Helmezy Mihály. — 1853: Garay János. — 1854: Nagy Ignác. — 1855: Vörösmarty Mihály. — 1857: Szeveny József. — 1858: Bajza József, Bártfay László, Szontágh Gusztáv, Császár Ferencz. — 1860: Szenczy

Horvát Boldizsár. (1887.)

Tóth Lőrincz. (1841.)

A KISFALUDY-TÁRSASÁG TAGJAI. — Ellinger Ede fényképe után.

Gyulai Pál, elnök. (1860.)

Szász Károly, másodelnök. (1860.)

Imre. — 1861: Szemere Pál, Vachott Sándor, Sárosy Gyula. — 1864: Kazinczy Gábor, Szalay László, Fáy András, a társaság első igazgatója, Kuthy Lajos, Madách Imre. — 1865: Jósika Miklós báró, a társaság első elnöke. — 1866: Kiss Károly, Gaál József, Egressy Gábor, Zádor György, Czuczor Gergely. — 1867: Pákh Albert, Bérczy Károly. — 1868: Erdélyi János, Tompa Mihály. — 1869: Greguss Gyula. — 1871: Eötvös József báró, a társaság második elnöke. — 1875: Kriza János, Szeberényi Lajos, Toldy Ferencz, a társaság negyedik elnöke, Kemény Zsigmond báró, a társaság harmadik elnöke. — 1876: Tóth Ede, Székács József. — 1877: Dö-

mötör János, Fábán Gábor. — 1878: Szigligeti Ede, Horváth Mihály. — 1879: Toldy István. — 1880: Csengery Antal. — 1881: Tóth Kálmán, Szemere Miklós, Lukács Mórict, a társaság ötödik elnöke, Dux Adolf. — 1882: Arany János, Greguss Ágost. — 1884: Frankenburg Adolf, Szűcs Dániel. — 1885: Győry Vilmos. — 1886: Tárkányi Béla, Kovács Pál, Ipolyi Arnold. — 1887: Balázs Sándor. — 1888: Henszlmann Imre. — 1891: P. Szathmáry Károly, Csiky Gergely, Hunfalvy Pál. — 1892: Szabó István, Salamon Ferencz. — 1894: Paulay

Vargha Gyula, másodtitkár. (1883.)

Ede. — 1896: gr. Szécsen Antal, Degré Alajos. — 1897: Vajda János.

KISFALUDY KÁROLY HATÁSA.

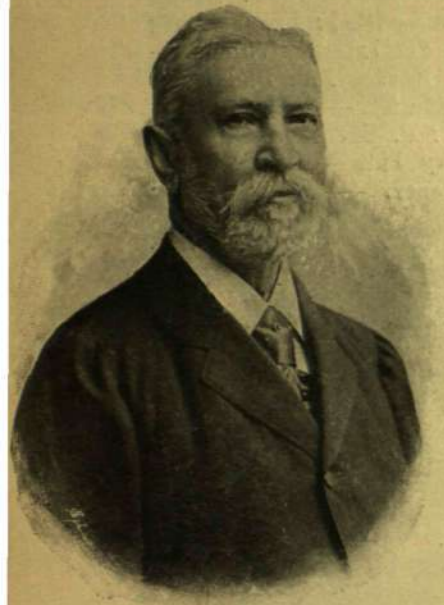
Irta Gyulai Pál.

A Kisfaludy-Társaság évenkénti ünnepies közgyűlésein az elnöki székéből elhangzó megnyitó beszédek rendszeren tüzetesebb visszapiantásokat vetnek a társaság múltjára, valamint névadójának halhatatlan érdemeire. E megnyitó beszédek közül kiválóan szép és tartalmas volt az, melyet Gyulai Pál elnök 1888. évi február hó 5-én, Kisfaludy Károly születésének századik évforduló napján tartott, tömör, velős szavakban ismertetvén a Kisfaludy Károly előtti irodalmi állapotokat, főleg pedig Kisfaludy munkásságának hatását. Mai számunkban alkalomszerűnek találjuk ezen becses értekezés legfontosabb részeit a következőkben közölni:

Költészetünkben s általában irodalmunkban az előtt sem hiányzott bizonyos nemzeti irány; de nemzeti egyéniségünket a múlt század végén egymás után fölépített irodalmi irányok egyike sem volt képes kifejezni. Két költő kísérlette ezt meg, a kik eredetibb voltak elődeiknél: Kis-

Pulszky Ferencz. (1847.)

Lévy József. (1862).

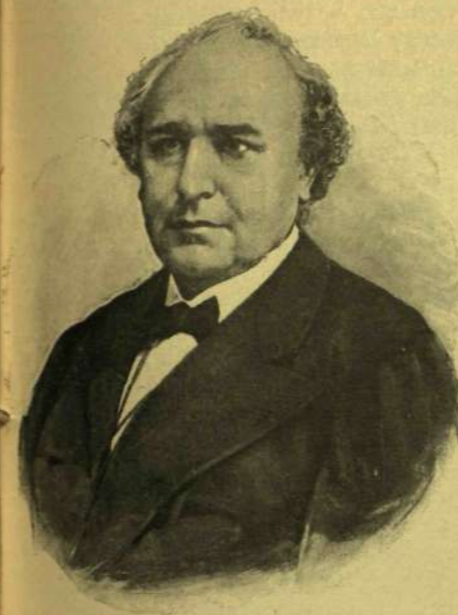
Jókai Mór. (1860).

Szilády Áron. (1867).

Zichy Antal. (1866).

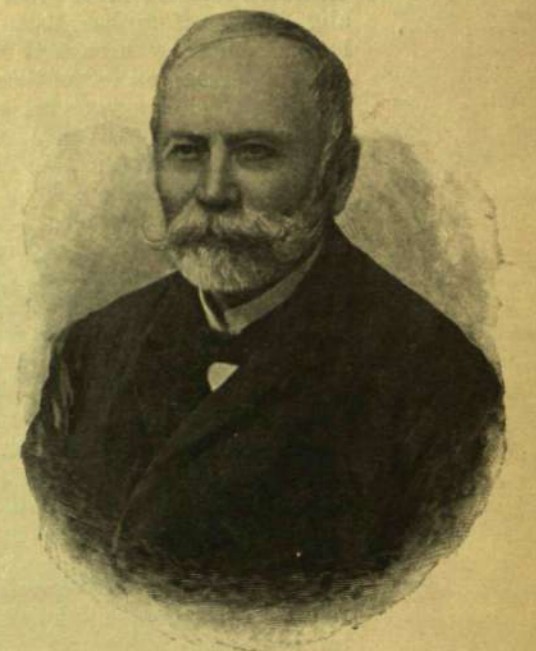
Szigeti József. (1865).

Vadnai Károly. (1866).

Pálffy Albert. (1864).

Imre Sándor. (1878).

Arany László. (1867).

Gróf Zichy Géza. (1878).

Baksay Sándor. (1872).

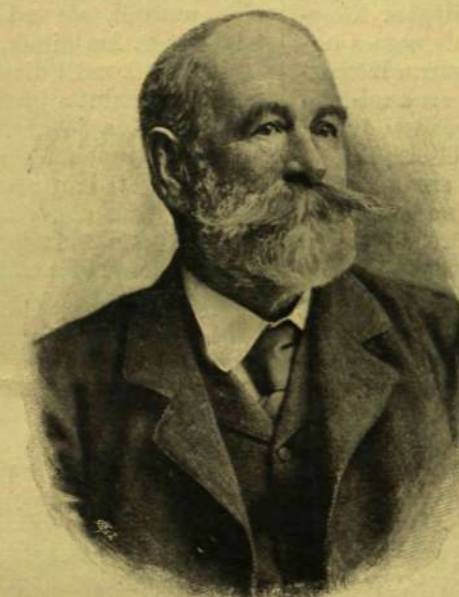
Heinrich Gusztáv. (1882).

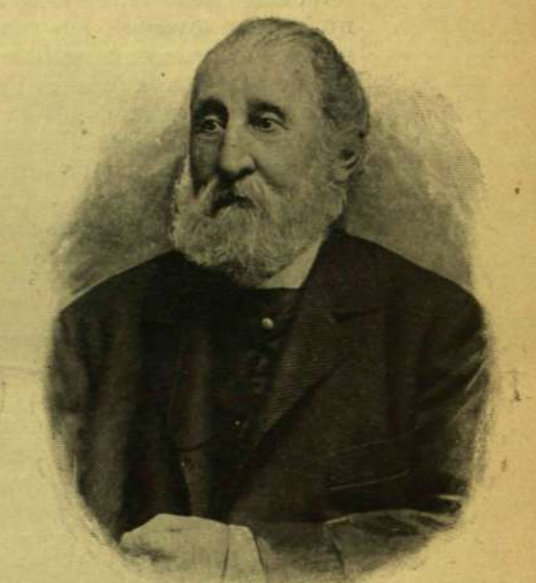
Berczik Árpád. (1873).

Szász Béla. (1868).

Abonyi Lajos. (1867).

Bartalus István. (1867).

Rákosi Jenő. (1869).

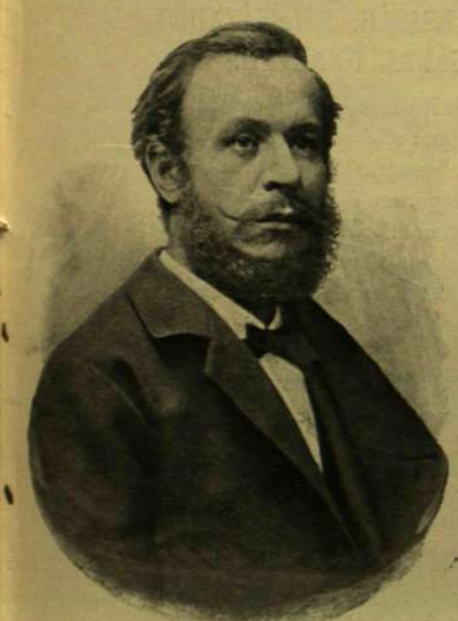
Gróf Apponyi Albert. (1893).

Mikszáth Kálmán. (1882).

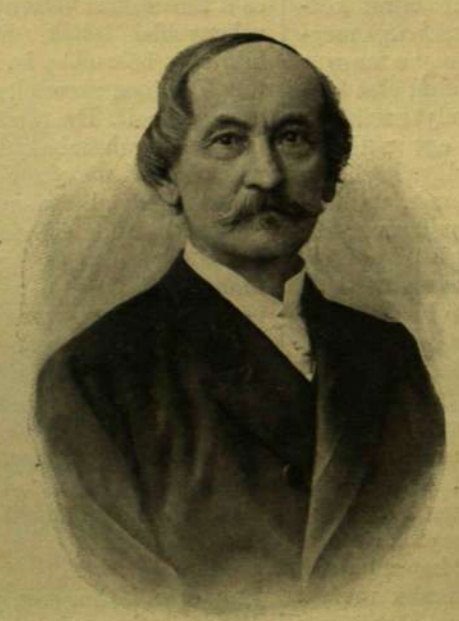
Ágai Adolf. (1877).

Keleti Gusztáv. (1867).

P. Thewrewk Emil. (1885).

Dobsa Lajos. (1862).

Dóczy Lajos. (1887).

faludy Sándor és Csokonai, de izlésők nem volt arányban tehetségökkel s nem annyira az egész nemzet, mint inkább egyes osztályok eszméit és érzelmeit fejezték ki. Az egész nemzet még csak alig ébredezett ajultságából. A magyar irodalomnak épen úgy hiányzott központja, mint a magyar társadalom és politikai életnek. Az írók elszigetelve éltek egymástól, s az ország kettős fővárosa Buda és Pest épen nem volt egy szívnek, a nemzet szívének, két kamarája.

Ez időtájt, 1817-ben, egy még alig harmincz éves férfiú telepedett meg Pesten. Régi nemes család sarja, a ki viharos gyermekséget és ifjúságot élt át. Születése anyja halálát okozza, tanáraival összetűzve, a gymnasiumot kénytelen odahagyni, katonai iskolában növekedik, s mint gyalogezred hadnagya, majd főhadnagya részt vesz a francia háborúban. Azonban néhány évi szolgálat után odahagyja a katonaságot, összetűz atyjával, s egy szerencsétlen szerelem sebeit hordozva szívében, Bécsbe megy, hogy folytassa festészeti tanulmányait. Csakhamar eltékozolja anyai örökségét, néhány évig esetével keresi kenyerét részint Bécsben, részint Német- és Olaszország nagyobb városaiban. Végre kifáradva a nyomorral való küzdelemben, hazájába tér, hogy atyjával kibéküljön, de az tudni sem akar róla. Így jő Pestre, s a Magyar-áltzában egy becsületese csizmadianál fogad szállást, ott tájképeket fest aquarellben, melyeket gazdája eladogat, s ha rosszul megy az üzlet, mindketten nyomorognak. De a sors üldözte vándor nemcsak festő, hanem költő is. Sokat olvas és néha verseket és drámát ír, bár nem mutatja senkinek. Tulajdonképp egy forrongó tehetség, a ki nem tudja megtalálni útját, s magával és környezetével meghasonolva, bolyong a világon. Könyvelmésége örvények felé vonja, de nemes természetű megmenti; a családok sűrűn látogatják, de nem döntenek el eszményeit, csak megélestitik szemét a maga és mások tévedéséi iránt; szenvedélyessége és makacssága el-csragadják, de büszkesége megtanítja tűrni és szenvedni; a magyar nemesből alig marad meg benne valami, hisz, mintegy kitaszítva rendje köréből, a nép közé vegyül és saját kezével keresi kenyerét, de híven emlékszik ősei s hazája elhagyatott dicsőségére s a magyar hazafiság fellengző álmai boronganak lelken. Végre egy véletlen fordulat útba igazítja s megnyitja pályáját. 1819 tavaszán Szekesfehérvárott előadják egy régebben írt színművét nagy tetszés mellett. A színtársulat Pestre jő s a fényes német színpadon ismétli ugyanazt, még zajosabb tetszést aratva. A festő felhagy esetével, egészen költő lesz s másfél év alatt mintegy hét színművet ír, a melyek egyszerre híressé teszik nevét. 1822-ben az «Aurorát» alapítva, az újabb irodalom vezérévé emelkedik, a ki körül a legtehetségesebb ifjú írók csoportosulnak.

Kisfaludy Károly fölépte nemcsak irodalmi tekintetben volt nevezetes. A miért Széchenyi később annyi sikerrel küzdött, hogy Budapest valóságos Magyarország fővárosa legyen, azt bizonyos tekintetben Kisfaludy Károly kezdeményezte, a mennyiben «Aurora»-jával s naponként növekedő társaival itt egy irodalmi központot tudott teremteni. Midőn Széchenyi megkezdette munkásságát, hogy a fővárost a magyar társadalmi, politikai és kereskedelmi élet központjává is tegye, fölkereste Kisfaludyt s mintegy szövetségét kérte. Réá vette, hogy egy politikai lapot alapítson, a mely épen úgy közlönye legyen az újabb politikai eszméknek, mint az «Aurora» az irodalmiaknak. Az Aurora-kör lelkesült Széchenyi eszméiért, Kisfaludy örömmel fogadta a tervet, meg is akarta indítani az új lapot «Jelenkor» czíme alatt, de halála megátolta benne s a megindítás barátaira maradt. Budapest az újabb időben rohamosan halad, de még mindenünnen Széchenyi nyomai intenek felénk, sőt maga a haladás is azt az irányt követi, a melyet ő kijelölt. Azonban Széchenyi, halhatatlan emlékei között járva, ne feledkezzünk meg Kisfaludy Károlyról sem. Az élnék művészeti, irodalmi és tudományos élet, a melynek központja Budapest, szoros kapcsolatban áll az ő emlékével is. «A kisdéd makk merész sudarba szökkent»; a szűk Aurora-kört összes szellemi életünk intézményeinek és társulatainak tag köre váltotta fel.

A nagy hatás, melyet Kisfaludy Károly társaira s a közönségre tett, a nemzeti szellem hatása volt, mely benne élénkebben nyilatkozott,

mint elődeiben. Költészete és «Aurora»-ja, az eddigi irányok vívmányait egy nemzetibb irányba igyekezett olvasztani. Nemzetibbé tenni az idegen hatást s a nemzeti fejleszteni volt főterekvése. Költészetünkben a történelmi elem nála és körénél jelen meg először, mint a nemzeti szellem egyik fő forrása. Gyermekkorától kezdve szerette a magyar történelmet, később tanulmányozta is. A külföld költészetében is kedveltebb olvasmányai voltak a romanticismus termékei, a mely a nemzeti szellemből táplálkozik, mint a classicismusé, mely attól megválni szeret. Színművei nagy részét a magyar történelemből merítette. Eleinte inkább csak külsőségeiben fogta fel ugyan történelmünket, de később behatolt szellemébe is. Még némely vigjátékának tárgya is történelmi. S a magyar színpad, mely eddig a selejtes német lovagdrámák átdolgozásában tüntette fel őseinket, költőibb és nemzetibb irányt vett. A magyar történelmi beszélyt ő kezdeményezte. Örömet fordult a mondák felé is, hogy belőlük balladát írjon, és lyráján nem egyszer zendítette meg az ősi dicsőség és gyász emlékeit. «Aurora»-jában a hazai történelmet tárgyazó aczélmeteszeti rajzokat hozott dívatba, s két ifjú epikuszt: Vörösmartyt és Czuczort ő buzditotta leginkább az ősi dicsőség megénekelésére s épen azokban az években, midőn a hazafiak a megyéken és országgyűlésen oly hévvel védtek a megtámadott ősi alkotmányt. Kisfaludy Károly hatása alatt a történelmi elem fejlődése mind nagyobb arányokat vett költészetünkben, s midőn Széchenyi 1830-ban elkialtotta, hogy Magyarország nem volt, hanem lesz, ne csüngjetekek többé a múlton: a költők bár szívből üdvözöltek a nagy reformert, még sem fordultak el a múlttól, sőt azt a jövő egyik zálogának tekintették. Azt hitték, hogy Magyarország volt is, lesz is. A múlt dicsősége előttök épen olyan szent volt, mint a jövőé s egyik kézzel a múltra, a másikkal a jövőre mutatva, lelkesítették a jelen küzdelmeit. Ez volt a nemzet hangulata is, a melyet Vörösmarty «Szózata» fejezett ki legerőteljesebben s emelt tisztább lelkesedéssé.

Azonban Kisfaludy Károly nemcsak a múlt, hanem a jelen tükrévé is igyekezett átváltoztatni költészetünket, a melyigen is elvonult az életköznap benyomásaitól, s nem igen rajzolta a magyar társadalom típusait. Valóban, költőink inkább csak a lyrát tért művelték s elhanyagolták a drámai és elbeszélő költészet oly fajait, a melyek a jelen élettől foglalkoznak. A vigjáték, beszély és regény majdnem parlagon hevertek s a magyar közönség csekély becsü művek fordításával vagy átdolgozásával táplálkozott. Ide járult még az a körülmény, hogy költőink távol éltek a nagy világ zajától, mint földbirtokosok falun, vagy mint tanárok, kis városban. Kisfaludy Károlyt viharos ifjúsága korán az életbe ragadta; hányódott a haza különböző vidékein és nyomorgott a külföld nagy városaiban, míg végre Pestre telepedett. Jobb napjaiban bejáratos volt a társadalom felsőbb köreibbe, rossz napjaiban sűrűn érintkezett az alsó osztályokkal. Tapasztalatokkal gazdagodott, a melyeket könyvekből nem tanulhatni. Ismerni tanulta az embereket és a társadalmi viszonyokat. A szenvedések érzékenyebbé tették, de egyszersmind élesebb látóvá és bőlesebbé is. A könny és mosoly megtört fényében szemlélte a világot, saját és mások gyöngeségeit. Ily tapasztalatok birtokában, ily kedélyhangulattal senki sem volt alkalmasabb nála, hogy a magyar élet komikai rajzait tárja a közönség elé. S csakugyan vigjátékai és vig beszélyei, becsben és hatásban felülmúlták történelmi drámáit és beszélyeit. Túlzás nélkül mondhatni, hogy ő a magyar vigjáték megalapítója. Egy csoport magyar typust hozott a színpadra és rajzolt beszélyeiben. Megnyiták előttünk a magyar nagyüri kastélyok, nemesi kuriák, polgárházak és kunyhók, s az örök emberi gyöngeségek nemzeti sajátásainak jelmezében léptek fel. E nyomon a magyar vigjáték és regény társadalmunkat nemcsak visszatükrözte, hanem bírálta is. Kölesonhatás támadt az élet és költészet között, inkább kezdünk eleményeinkből és az életből írni. Néhány évtized alatt számos jeles vagy épen kitünő mű jelölte ez irány hatását. Mindezt a kor rohamos fejlődése is elősegítette ugyan, de a fejlődés első mozzanatának Kisfaludy Károly volt képviselője.

A népi elem fejlesztésével is sokat tön Kisfaludy Károly költészetünknek nemzeti szellemben való megifjítására. Követte Kölcsey azon

tanácsát, hogy a valóban nemzeti költészet szikráit a köznépi dalokban kell nyomozni. Lyrája ugyan általában véve a német iskolától vett benyomásokat igyekezett nemzetibb szellemben kifejezni, de törekedett a tiszta magyar dal felé is. A «Pipadal» és «Vigasztaló» ily törekvés születtei. E mellett mintegy harminczhárom népdalt írt, a melyek köztetszésben részesültek s közülök több szelében énekeltetett is. A mit Csokonai kezdett, azt Kisfaludy Károly, ha kevesebb eredetiséggel is, de több izléssel folytatta, s a mi fő, beolvastotta költői fejlődésünk műfolyamába. Ezóta a népi elem nemcsak mint feldolgozandó tárgy jelen meg költészetünkben, hanem mint fejlesztő eszme is, érzés, felfogás, műalkat, nyelv és rhythmus tekintetében. Először lyránk érzi e hatást, majd elbeszélő és drámai költészetünk, sőt műprózánk is. Költőink a népit és művészt összeolvastva, nemzeti egyéniségünk kifejezésére törekzenek. Vörösmarty, Kisfaludy Károly barátja, az Aurora-kör legnagyobb tehetsége, még nagyobb érvényre emeli ez irányt. Nála a népi elem már nép-nemzetivé kezd válni. Nemcsak a népdalhoz fordul, hanem a népmeséhez, népmondához, a régi költészet hagyományaihoz is. A magyar költészet újra érintkezik mind azzal, a mitől elszakadt, de művészi vívmányok kíséretében, lerázza a klassikai és német iskolák jármát, de megnyílik az európai összes költészet behatásainak. S ekkor megjelennek Petőfi és Arany, amaz lyrái költészetünket varázsolja egészen magyarrá, emez az epikai. Három évtized alatt megifjult költészetünk s a nemzeti irány teljes diadalra jutott.

Ime a források, melyek költészetünket megifjították, ime a nyomok, melyek Kisfaludy Károlyhoz vezetnek, de egyszersmind elvezetnek azon nagy társadalmi és politikai mozgalomhoz is, a mely egy pár évtized alatt a magyar társadalmat és államot újjá szülte, mert társadalmi és politikai mozgalmaink szoros kapcsolatban voltak az irodalmiakkal s egymásra hatva döntötték el nemzetünk sorsát s alkották meg a mai, önálló Magyarországot. E nagy mozgalom eredményében ott ragog Kisfaludy Károly munkássága, szelleme és dicsősége is.

De emléke, élő emléke vagyunk mi is: a Kisfaludy-Társaság, mely folytatta munkásságát, fejlesztette irányát. Hisz itt foglalt helyet az az írói nemzedék, a melyhez ő tartozott, valamint az arra következő is. Egy félszázad óta tagjai voltak Társaságunknak a magyar szépirodalom és széptan legkitünőbb képviselői. Fájdalom, ninesenek többé sorainkban a legnagyobbak, azok a dicső férfiak, a kik örök nyomokat hagytak költészetünkben. S mi, csekélyebb tehetségek, a kik helyöket elfoglaltuk, inkább csak hűségben és buzgóságban követhetjük őket. Nagynak lenni kevesnek adatott, de nemes és nagy czélokért küzdeni mindnyájunknak. A vezérek döntik el a csatát, de csak úgy, ha a sereg, a közvitézék híven és lelkesedve teljesítik kötelességöket. Legyünk ebben méltók nagy elődeinkhez és Kisfaludy Károlyhoz, a kinek nevében egyesültünk.

A KISFALUDY-TÁRSASÁG, FÉLSZÁZADOS FENNÁLLÁSÁNAK ÜNNEPÉN.

Itt van Kisfaludyánk félszázados élti családja! Együtt mindnyájan: régi meg új ivadék. Régi meg új érdem koszorújai és az örökké Ifjú lelkesedés szépszavai dálnokai. Szellemi nemzetség, nem vérbeli testi rokonság: Egy szív, egy lélek s a haza üdve a czél. Szép, igaz és jóért kel síkra e szellemi phalanx, S a nemes izlésnek nagyitelti fegyvereit.

Theurewk Emil.

EGYVELEG.

* Abessziniában mindinkább terjed az európai divat. Legújabbban Menelik várkastélyára óriási zászlót tűztek ki az adovai győzelem évfordulójára alkalmából. A zászlót Svájcban, St.-Gallenben készítették s kitűzése előtt egyházi szertartással megáldották.

* Aranytelepeket fedeztek föl az Alpesekben a Nagy-Venediger alpes-hegy déli lejtőjén. Már a régi időkben voltak kisebb aranybányák e környéken Rauris és Bockstein mellett, a folyókban is mostak aranyat, de a XVII-ik század óta megszűntek a munkálatok, mivel az eredmény kevés volt. Most állítólag elég gazdag aranyereket találtak.

Tolnai Lajos. (1866).

Rákosi Viktor. (1897).

Dalmady Győző. (1867).

Somló Sándor. (1897).

Hegedüs István. (1893).

Bayer József. (1888).

Radó Antal. (1895).

Vértesi Arnold. (1887).

Váradi Antal. (1889).

Herzog Ferencz. (1893).

Bartók Lajos. (1883).

Szűry Dénes. (1893).

Ifj. Ábrányi Kornél. (1878).

Endrődi Sándor. (1882).

Ábrányi Emil. (1885).

Jakab Ödön. (1895).

Kozma Andor. (1893).

Péterfy Jenő. (1887).

A VÁSÁRCSARNOKBÓL.

Nem győz az ember eleget gyönyörködni a vásárcsarnokokban, Budapest eme legújabb nevezetességeiben. Különösen pedig az óriási nagyságú központi csarnok az, — ott a pompás Ferencz József-híd és vámpalota szomszédságában, — a mely még a fővárosi ember szemében is valóságos látványosság számba megy.

Nem is csoda, hiszen diszes külsején kívül már méretei is oly rendkívüliek, melyek önkéntelenül magukra vonják mindenki érdeklődését. Hogy milyen területen fekszik ez a roppant épület, — voltaképp egyetlen óriási terem — arról fogalmat nyújthat az, ha elmondjuk, hogy a telek nagysága, a melyen felépült, kerekszámában 10.400 □ méter nagyságú.

Erről a hatalmas alkotásról mutattunk volt már be még a megnyitás előtt pár képet, míg

kedni. Ott olvasható ugyanis a falakon szanaszét a kemény tilalom, hogy a vevőkre nem szabad kiabálni: ide jöjjenek, amoda ne menjenek, stb. mint ez hajdan a Dunaparti ősi telepen olyan szokásos volt. Hagyni kell a vevőket a maguk tetszésére: hadd nézegessenek végig zavartalanul mindent, azután vásároljanak ott, a hol nekik legjobban megtetszik valami. Legfeljebb az a kis ártatlan «tévedés» nem jön büntetés alá, ha egyik-másik nyájas kofa, valamelyik tekintélyesebb kinézésű szakácsné szándékosan «nagyságának» néz és tisztel. Ez nem igen árt senkinek; a szakácsnének jól esik, az előzékeny kofának meg jövőre is biztosítja a vevőt.

Különbön a kofák is egészen átalakultak. Kétségtelenül nagyon hat rájuk, hogy most már nem a szeles, poros Dunaparton veszkednek roppant nagy foltos esernyők alatt, hanem

ben ott kukorékol, kodácsol, öblöget, hápog, gágog, a tömérdek különféle fajú kakas, tyúk, csirke, pulyka, liba, rucza, gyöngytyúk és egyéb szárnyas, melyeket reggeltől estig oly sokszor végig tapogatnak, megemelgetnek a tollaskalapos nagyságúak s a kísérletükben levő jól táplált szakácsnék. Szegény faluról bekerült tyukok, libák el nem tudják gondolni: mi lehet az oka e nagy érdeklődésnek s tán büszkéek is az előkelő vendégekre, nem sejtve, hogy mind ennek a nagy tisztességnek a tepsiben lesz vége.

Tán a legérdekesebb része a vásárcsarnoknak a *halászk* telepe. Csinos, nagy kádakban uszkal itt mindenféle hal, kövér potykák, harcsák, kecségék, czompók, keszegek s minden egyéb, a mit csak az ország folyói, tavai megteremnek, sőt a külföld is küld ide sok paprikásnak meg kirántani valót. Így most is a halászi tilalom alatt, Románia látja el a csarnok nagy vízme-

A HAL-ÁRÚSÍTÓ HELYEK A KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKBAN A KIRÁLY LÁTOGATÁSÁKOR. — Weinwurm Antal fényképe.

most az ottani mozgalmas életről közlünk néhány érdekes részletet.

Az egyik részletet a hol *virágokat árulnak*, épen abban a pillanatban vette le fényképészünk, midőn a király ott látogatást tett s nevét az emlékkönyvbe bejegyezte. Igen szép és érdekes a vásárcsarnoknak ezen osztálya, dúsan megrakva mindenféle virággal, disznóvénnyel, melyek szaga összevegyülve a szomszédos narancsgarmadák, gyümöleshalmazok illatával, eltölti a roppant csarnok nagy részét s olyan benyomást tesz az emberre, mintha valami forró földövi erdőben járna.

Ott vannak aztán mindjárt a *szomszédságban* a *gyümölcsös, zöldséges kofák* beláthatatlan telepei, elkülönítve szépen egymástól, tisztán, csinosan, példás rendben. Narancs, citrom, alma, szamóca, cseresznye, spárga, retek, saláta, zöld borsó s minden egyéb gyümölcs és zöldség, szép rendben, roppant tömegekben sorakoznak egymás mellett s önként kínálják magukat a vevőknek; a mi különben szükséges is, mert a kofáknak immár ezt nem lehet csele-

ott árulnak abban a fényes palotában, a mely majd két millió forintba került. Csak mégis fontos személyek hát ők, hogy a főváros ilyen tekintettel volt a kofa üzlet iránt! De legjobban növeli önrzetüket az a czégtábla, a melyik mindenik áruló-helye felett, szép nagy betűkkel hirdeti, hogy itt Tóth Sára árul, amott meg Kis Mária vagy Werner Jozéfa. Mikor a vevőkben szünet van, egyik-másik elmerengve pillant csinos czégtáblájára, elgondolkozik a világ haladásán s úgy érzi, hogy lám biz ő is egyszerű piaci kofából valóságos czégtáblás kereskedő lett! Ennek aztán öntudatára jutva, magától rá tér, hogy most már illedelmesebb modor illeti meg, mint hajdanában, s habár tán még most kissé nehezebbre esik is az, de nyelvét igyekszik lehetőleg korlátozni, a miben — mellesleg megjegyezve — nem kis segítségére vannak a csarnokban uralkodó szigorú és tréfát nem igen ismerő rendszabályok is.

Sok nézőt vonz magához folytonosan a *baromfi piac* is, mely a csarnok egyik végét foglalja el. Egész állatkert, hol számtalan ketrec-

denczeit pompás halakkal. Hogy pedig meg ne fuladjanak a halak, valami gépezet folyvást friss levegőt hajt be a vízbe. A vízmedenczék mellett nagy asztalok vannak felállítva, melyeken sorban végig fektetve, roppant nagyságú tokok, vizák, harcsák nyújtóznak, némelyik olyan vastag, mint egy borjú s hófehér, kívánatos kövér húsát bárdal szétvagdalva úgy mérlik szét kiló számra, mint a mészárszékekben.

Ugyanitt tengeri rákok és halak is kaphatók nagy bőségben. S most már ha valaki a tenger eme esodás lakóiban akar gyönyörködni, vagy húsukra éheznek, azért nem szükséges neki mint hajdan, valamelyik tengerparti városba rándulni. És nevezetes, hogy mindez aránylag nem drága s bármi különösnek tessék is, de pl. a folyami halak jóval olcsóbbak itt, mint nagyon sok helyen a Tisza mellékén vagy a Balatonon.

A többi vásárcsarnok, nagyjából szintén ilyen, mint a központi, csak hogy jóval kisebbek. Így pl. a *Rákóczy-téri*, mely pedig a legnagyobb a kerületi vásárcsarnokok közt, csak 4220 □ méter területet foglal el.

Weinurm A. pillanatnyi fényképe után.

A KIRÁLY BEIRJA NEVÉT A VÁSÁRCSARNOK EMLÉKKÖNYVÉBE.

ZÖLD HEGY OLDALÁN.

Zöld hegy oldalán heverve,
Pihennék, de nem tudok;
Nézek a szük völgy-teberre
S ép' hogy oda nem futok.

Úgy von, úgy édesget engem
Arra felé valami;
Szivem fél, hogy majd kizengem,
S nem meri megvallani.

A hol az út kifehérik
A fák közül itt-amott,
Hol az útast látni félig,
Ott csügg szemem, folyton ott.

S egy kis porfelleg ha felszáll,
Azt is jó jelnek veszem,
Majd idebb, a völgynyilatnál
Megvisszatal, úgy hiszem.

Ah! családás mind szünetlen...
Nem is hegy ez, csak lapály;
Ez az erdő egy kietlen,
S azt költi fel, a mi fáj.

Ez a völgy egy zordon árok
S fénye-vesztett a vidék;
Nem jön a kit várva-várok,
Kiért szivem titkon ég.

Lévay József.

RÉGI PÜNKÖSD-ÜNNEPLÉSEK.

Minden ünnepek közt talán a pünkösöd lett legnépszerűbb a magyar népnél. «Piros pünkösöd»-nek nevezik és emlegetik mesében, nótában. Egy nagy költőnk, Tompa is így említi egyik dalában a hol —

Sugár torony kilátszik a pusztába,
Harangoknak piros pünkösdi napjára.

Pünkösdkor ültet májusfát a legény választotta ablaka alá, és pünkösdkor mennek hóféhér

ruhás, rózsakoszorús lányok házról-házra, énekelve hogy:

Mi van ma, mi van ma —
Piros pünkösdi napja.

Az Alföld némely részén ezeket a lányokat *mimi ma-más* lányoknak hívják, és Abonyi Lajos jeles írónk is emlékezik róluk a «Paraszt-dráma» című novellájában, a melynek egyik részletében leírja, hogy jönnek a földesurat köszönteni pünkösdben ezek a rózsakoszorús lányok.

Egy másik népszokást a *pünkösdi király*-választást pedig megtaláljuk Jókai «Magyar nábob»-jában, a hol oly remekül írja le a madarasi legények által rendezett pünkösdi királyválasztást.

A múlt században, sőt ennek az elején is, főuraink, sőt az udvar is különösen megünnepelték a pünkösödöt, és akkor ez volt a nyári mulatságok, majálisok hivatalos beköszöntője.

Egy, még *Mária Terézia* idejében kelt napló így emlékezik az 1779. év pünkösdjéről:

«Nagy fényvel ülte meg az udvar Bécsben a pünkösdi ünnepet. Ó felsége a római király — a későbbi II. József — és *anyánk* Mária Terézia, hat lovas, nyitott hintóban hajtottak a Szent-István templomhoz. Elöl a császári királyi kamarások lovagoltak, aztán gyalog, a hintó után ment az egész udvartartás. Négy lovas hintóknak követték a császárnőt és a római királyt Albert szász-tescheni herceget, Mária Anna és Elisabetha főhercegnőket. A templomba összegyűltek a miniszterek, főurak, a káptalan és a főbb katonai személyek, és mikor a felségek beléptek, megzendült a *Téged Uram dicséretünk* — hála ének. Az István-téren ropogtak a disz-örség puskái, és a város falain bömböltek az ágyúk, miután ez a mise egyszersmind hálaadó isteni tisztelet is volt, a szerencsésen megnyert békéért.»

Eleink nagyon szerettek mentől több ünnepélyességet összehalmozni pünkösdre, így történt, hogy 1808-ban, a Duna-melléki reformata eklézsiák megyéjében néhai veresmarti Vég Sámuel halála folytán megüresedett superin-

tendensi széket is pünkösdre szánták betölteni a hívek, és *Tormássy János* halasi predikátor felszentelését május 22-ére tűzték ki.

A beiktatás széki *Teleki László* gróf főkurátor intézkedése alatt ment végbe, még pedig, mint egy akkor élt szemtanú leírja, következő módon:

«Kora reggel tömve volt már Halasnak minden utcájára, midőn a főkurátor római szent birodalmi gróf, széki *Teleki László*, báji *Palay Ferencz* konziliárius, báró *Prónay Sándor* és fái *Fáy László* vice-kurátor uraknak díszes társaságában megérkezett, magával hozván debreczeni predikátor *Benedek Mihály* felszentelő püspököt.

«A bevonulást különösen széppé tették a tizenöt, egyenruhába öltözött nemes ifjak, a kik a vadkerti úton, egészen a pirtói tanyáig eléje lovagoltak a főuraságoknak. A párosan lovagló ifjakat *Péter László* vezette s így vonult be a menet egészen a város közepén levő tisztházig, a hol a lovasság sorba állván, az udvaron maguk előtt bocsátották a kurátor úr ő nagyságát egészen kirendelt szállásáig.»

«Másnap ment végbe a *Consecratio*, mikor is a *Consistorialis* személyek mind a predikatori háznál gyűltek össze. Innen a templomba menének, a hol végbe ment a püspökötételei cerimonia. Először a kecskeméti és a helybeli diákok énekeltek, aztán főtisztelendő *Báthori Gábor* superintendens mondott beszédet Sz. Máté 24-ik részének 45. 46. és 47-ik részéből vevén a textust. Utána *Benedek Mihály* a felszentelő püspök lépett a szószékre és igen velős és szép beszédet mondván, hetven, csupa díszes, fekete selyem palástba öltözött predikátor segédlete mellett, a reábizott tisztelet a kánoni szabályok szerint végrehajtotta, emelkedett szavakban intvén az immár felszentelt superintendenst egy igazi pap kötelességeire. Majd *Teleki László* gróf vette át a szót és miután *Tormássy János* meghatott szívvvel mondott köszönetet, végezetül a 133-ik szoltárt: *Imé melly jó és melly gyönyörűség és az Ecitust* énekelvén, lassan kitakarodott az ünneplő nép a templomból.»

«Az egyházi ünnepet négy napig tartott *traktamentum* követte, még pedig első napon *Teleki László* gróf, második napon az eklézsiá, harmadikon *Péter Ferencz*, a negyedikén végezetül *Lukács* úr traktálták a nemes urakat és egyházi férfiakat. *Péter Ferencz* ebédjén idősb *Péter István* szép magyar versekkel tisztelte meg *Teleki* grófot, mire ő is viszont versekben válaszolt.»

Az egyházi ünnepet és vigasságokat tartalmazó följegyzés még megemlíti, hogy: «Ennek az egyházmegyének legelső törvényes superintendense volt: *Hertzegszöllősi Gáspár* 1608-ban és kétszáz év óta *Tormássy János* a tizennegyedik Isten kegyelméből felszentelt püspök.»

1807-ben, *Ferencz* császár Budán töltötte a pünkösdi ünnepeket, és ebből az alkalomból írja egy akkori újság tudósítója: «Pünkösöd második napján *Ferencz* császár *nemzeti öllözetben*, lóháton vonult végig Pesten.»

Általában a napoleoni hadjáratok idején igen sokat tartózkodott úgy *Ferencz* császár, mint az udvar többi tagja is Budán és az 1809. év pünkösdjét is itt töltötték. Ebből az alkalomból különösen az úrnapi ceremóniák mentek végbe nagy fényvel, a miről így ír, ugyancsak egy régi hirlaptudósító:

«... Junius 1-jén nagy fényességgel tartott meg Ur napja. Pesten is a polgárság minden fényt és tiszteletet igyekezett mutatni, de Buda egészen magára vonzotta a két város figyelmességét; mert eddig példátlan eset volt, hogy annyi Fejedelmi személyek lettek volna jelen azon ájtatos járáson. Ugyanis maga ő királyi főhercegsége *Károly Ambrus* vezette a procezessziót és az oltári szentséget példás buzgósággal követték, ő Felsőge a császárné, a korona örököse *Ferdinánd* főherceg, *Józsefnádor*-ispán, *Rajner* főherceg, *Rudolf* főherceg olmtúti érsek, *Luiza* főhercegnő, az udvari főtisztek, a főrangú dámák, köztük gróf *Erdődy*né *Aspremont* Mária, gróf *Zichy*né *Széchenyi* Zsófia, gróf *Keglevich*né *Eszterházy* Erzsébet, báró *Forray* *András*né *Brunswick* Julia, gróf *Zichy*né *Lodron* *Dominica*, gróf *Baththyányné* *Eszterházy* Mária, *Hohenwarth* grófné, *Beatrix* főhercegnő udvarhölgye, a miniszterek, generálisok, az udvari és országos Dicasteriumok és a helyőrség tisztikara...»

Az ünnepek délutánját akkor is mulatságra

A BAROKFI-PIACZ A KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKBAN.

használták és míg a főurak magán mulatságokat adtak, addig a középosztály és a nép, a század elején divatos mulató helyeket, a *Hilf* — meg a *Kerajtsi* kertet, a városmajort és az akkor bölcökorát élő városligetet, régi nevén — *városerdő* lepte el.

A budai hegyekbe való tömeges kirándulás csak a húszas, harmincas években lett kedvenc mulatsága a fővárosi polgárságnak.

Különösen a *Svábhegyet* szerették meg, a melyről egy 1833-ban kelt, s nálam lévő napló azt mondja: *Pestről* kocsin, jó lovakkal 3/4 óra alatt érhető el. Oda fönn több mulató és vendéglő házakban enyhítheti éhségét és szomjúságát a vándor. A *Zugliget* — a régi *pesti embernek* *Auwinkel*, a *Lászlóvszky kertje* mind kedves mulatóhelyei voltak azoknak az immár csöndessé lett embereknek, a kiknek porai régen elvegyültek a modern *Budapest* palotáinak malterjával...

A mély, hűvös utakat ott verték föl vidám danájukkal a budai magyar színpadok társaság tagjai. Ott sohajtoztak az akkori jeles naiva, *Parázsoné Nádudvary* *Kriska* mellett a nyalka *dikaszteridális concipisták*, itt bohóskodott *Megeyeri*, kedélyeskedett *Telepi György*, és ezüst sugáru holdvilágnál, párázatos májusi éjszakában fölösendült valami akkor divatozott dal, vagy a régi jó!

Gyöngyöm Minkám, el kell válnom —

a mit enyésztesen vertek vissza a budai hegyek meg a tölgyek rengetege.

A svábhegyi bucusi is nagy divatban volt azokban az időkben és valóságos embertábor lepte el a hegyoldalt, a kik kosarakban vitték föl az enni-inni valót és egy-egy verki, sőt gitár hangjai mellett is tánczra kerekedtek.

A század húszas-harmincas éveiben még az ország egyes vidékein a pünkösdi király választás is divatban volt. Így 1834-ben a sopronmegyei Csepregen volt egy ilyen mulatság, a melyről egy régi jegyzet így emlékezik: «Csepregen az idén is megtörtént a versenyfutás a pünkösdi királyságért. Rendesen a múlt évi király viszi ki a fején a koronát a gyepe, de mivel a tavalyi királyt *Jankovich Izidor* uraság két arannyal, vízei *Talliánné* asszonyság pedig tíz forinttal megajándékozta, eltiltatott a futástól. A kivonulás cigányzene és egy piros lobogó elővitelle mellett történt. A versenyzők jeladásra egyszerre indultak. Első ízben *Horváth József*, *Süle István* és *Lórány János* versenyeztek, és miután a harmadik futás dönt, ő nyerte volna el a koronát. Versenytársai azonban nem egyeztek bele, és *Jankovich* földesuruk parancsára ekkor negyedszer is futtatván, most *Hegedűs Ferkó*, egy tizenöt éves suhancz lett a győztes, a ki aztán végérvényesen el is nyerte a pünkösdi királyságot.»

A versenyfutás után fényes úri bál volt, a mely kivilágos kiviraditig tartott, és a melyen résztvett az egész környék intelligenciája. A pünkösdi királynak szabad volt a bálba be-

— Igen, úgy van, úgy van... melázó kis gyermek Kicsiny templomunkban... szeme könnyel tel' meg, Ahogy zeng az ének.

Nem mondja még velük, csak úgy hallgat rája,
És a buzgó hívek zengő zsolozsmája
Áhítatba ejti...
S hogy hangzik az Ige, kenetesen, hévvel:
Bárhogy akarja is, nem érti meg észszel,
Csak érzi, csak sejti.

... Oh! azok az édes, áhitatos órák:
Szivemre a hitnek fényes fátlyát vonták!
Most is ott van rajta,
Most is csak úgy sejtem csudás jelenésed,
S hívó gyermekszívvél ünnepellek téged:
Piros pünkösdi napja!

Lampérth Géza.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Báró *Kemény Zsigmond* összes művei. A *Franklin-Társulat* folytatja b. *Kemény Zsigmond* összes műveinek kiadását. *Gyulai Pál* rendezti ezeket sajtó alá, a kit a nagy író még életében megbízott ezzel. Ma már *Kemény* összes művei még könyvtárakban is ritkaságok. A folyóiratokban, röpiratokban, hirlapokban megjelent tanulmányai, publicistai dolgozatai pedig úgy szétszórtak, hogy azokat összekeresni csak azoknak lehetséges, kik czélul tűzték ki. A gyűjteményes kiadásban először a regények és elbeszélések jelennek meg; ezeket követik a történelmi és irodalmi tanulmányok, végre a politikai tartalmú dolgozatokból mindazok, melyek maradandó értékre számíthatnak s a kor jellemzésére érdekesek. Jelenleg még a szépirodalmi művek közrebecsátása tart. Most került ki sajtó alá, mint az összes művek III-ik kötete, a «*Férj és nő*» című regény, a lélektan és emberismeret mesteri műve. Ára 2 frt. Ezzel együtt veszi az olvasó a «*Beszélyek és regénytörödékek*» címen két nagy kötetben *Kemény* elbeszéléseit (terjedelmöknél és tartalmas voltuknál fogva egész regény mindenik) és az abbamaradt töredékeket. Az első kötetet «*A sziv örvényei*» és «*Ködképek a kedély láthatárán*» elbeszélések foglalják el. A második kötet tartalma: «*Két boldog*», «*Szerelm és hiúság*», «*Alhikmet, a vén törpe*», «*Erény és illem*», «*Regénytörödékek*», «*Izabella királyné és a remete*», «*Élet és ábránd*», «*A szerelem élete*». Ára a két kötetnek 4 frt 50 kr.

A *Budapesti Szemle* június kötetét gazdag tartalommal jelent meg. *Vámbery Árminnak* alkalomszerű és bő okulást nyújtó dolgozata nyitja meg: «*Néprajzi mozzanatok a keleti kérdésben*». A Kelet és főleg a török birodalom alapos ismerője azokról a mély indokokról, a török császári birodalom egység nélküli voltáról, a sok népfajról, vallási különbözőségekről, vallási fanatizmusról beszél,

PÜNKÖSDKOR.*

Mikor is lehetne? — nem is lehet máskor:
Tavaszi derfiben, virágfakadaskor
Piros pünkösdi napja —
Mikor illat, dal száll enyhe szellő szárnyán,
Mikor a csalogány rejtett csilalt árnyán
Fészket rakogatja...

Édes emlékezet jöjj, regélj el nekem:
Hogyan ünnepeltem, valamikor régen,
Ez ünnepet én meg?

* A napokban megjelent «Első könyvem»-ből.

Csorna Károly rajza.

HAL-ÁRUSÍTÓ HELYEK A KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKBAN.

melyek a keleti kérdésnek megadják igazi és végzetes jelentőségét, s a török birodalmat lassu pusztulással fenyegetik. *Berzeviczy* Albert nagyrészt tanulmányai következnek utána: «Az ismeretterjesztés eszközei az iskolán kívül». *Berzeviczy* ezt a Szabály Lyceum ápril 4-iki közgyűlésén olvasta föl. *Károlyi* Árpád a krajnai gróf Blagay-családról ír, mely Magyarország történetében nevezetes szerepet játszott, s utolsó sarja csak pár hete hunyt el a krajnai Wissensteinban, mely a család fészke volt háromszáz évig. A család oklevéltárának magyar vonatkozású részeit épen most adta közre a magyar tud. akadémia *Thalóczy* Lajos és *Barabás* Samu szerkesztésében. Ennek megjelenése alkalmából ismerteti *Károlyi* Árpád a Blagay-család szlavoniai és magyarországi szereplését. *Náday* Lajos «Egy német tudós a szociálalista kérdéstről» czimem Schrodnernek Lipcseben megjelent könyvéről szól tüzésben. *Jóbb* Lajostól «Oszták vélemények a valuta-reform folytatásáról» czimű, szintén napi érdekű közlemény olvasható. A szépirodalmi közlemények közt *Elliot* angol regényéből «A vízi malom» a hatodik közlemény jelent meg dr. *Váczy* János fordításában. *Lévay* József «Zöld hegy oldalán» szép költemény mutatványul átvitük mai számunkba. *Sully-Prudhomme* mély érzésű költeményét. «A mi nem múlik el», ifj. *Szász* Béla élvezetesen adja magyarul. Az «Értesítő» rovat az alkalmassal is több könyvismertetést és bírálatot tartalmaz. A «Budapesti Szemle» előfizetési ára egész évre 12 frt, félfévre 6 frt.

A boszúló kard, regényes dalműt felvonásban. A Kisfaludy-társaság pályázatán jutalmat nyert mű, írta *Vargha* Gyula. A Kisfaludy-társaság nagy dícsérettel adta ki a jutalmat *Vargha* magyar tárgyú, poétikus művének, melyhez a szerző a mesét Majláth regéi közül választotta. A hazai dalművekkel tett kísérletekben az egyik nagy fogyatkozás a gyöngye szövegben mutatkozik. A Kisfaludy-társaság ezért tűzött ki jutalmat költői becsű operaszövegre. *Vargha* helyes érteke romantikus mesét választott hozzá, ez nyújt változatosságot és legtöbb szint egy operának. *Vargha* szövege ezenkívül gazdag lyrai részekben. Az is szeme előtt lebegett, hogy magyaros versformákkal éljen, mintegy várva hozzá a magyaros zenét. Előszavában helyesen mondja a szerző: «Különösen gyakran fordultam a gyermekversek szabadabb formáihoz, mert, meggyőződésem szerint, épen itt van érintkezési pont nemzeti zenénk és az általános zene közt. A gyermekversek dallama tulajdonképen recitativ, s megvan bennök a zenei szavalás minden eleme». A szöveget már akkor ismertettük, mikor a bírálók jelentését közöltük róla. Azóta a «Budapesti Szemle» is közölte az egész művet, most pedig szép kiállítás kötetben jelent meg a Franklin-társulatnál.

A tavaszi műftárlat, melyet állandóan nagy közönség látogat, már csak e hónap 15-ikéig lesz nyitva. Akkor bezárulnak az új műcsarnok kapui s csak november 15-én nyitnak meg ismét, a mikor a téli, tisztán magyar kiállítás veszi kezdetét, mely 1898. január 15-ikéig tart. A közelebbi napokban *Ajvasovszky* orosz tengerfestő. «Köd a tengeren» czimű festményének is akadt vevője. A művész, mikor a tavaszok nálunk időzött, a magyar képművészek nyugdijalapjára ajánlotta föl annak a festményének árát, mely először elkel. Most ez alap tekintélyes összeggel gyarapodott.

Trilby, szinmű 4 felvonásban. Du Maurier után írta *Potter*; fordította Fái J. Béla. A szenzációs darab, melyet a budapesti Vígsház is nagy közönség előtt játszik, a Lampel-féle könyvkereskedésben jelent meg, s ára 15 kr.

Új zeneművek. Rózsavölgyi és társa kiadásában a következő új zeneművek jelentek meg: *Lányi* Géza «Ot eredeti magyar dal». Pósa Lajos szövegére, ára 60 kr. — «Ha reám tekintesz tündér szépem». *Dalkeringő Futtkay* Paulától, ára 1 frt. — «Ot eredeti magyar népdal». Énekhangra zongora kísérettel, *Kovács* Gusztávtól, ára 1 frt 50 kr.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia május 31-ikén báró *Eötvös* Loránd elnökle alatt tartotta havi összes ülését.

Fejérváry László emlékbeszédet mondott Nagy Imre történetiről fölött, ki új korszakot nyitott meg a magyar oklevéltudományban. Huszonöt kötet oklevéltárat tett közzé tüzésnél több középkori oklevéllel. Nélküle nem is sejtjünk, mily gazdag hazánk középkori okleveleiben. Ő alapította Győrött 1863-ban az első történelmi társulatot, a dunántúli történetkedvelők társaságát, s a társaság adta ki a Hazai Okmánytárt, a legkitünőbb oklevél

kiadások egyikeit. Mikor Nagy Imre 1865-ben mint a kir. egykori bizáti Budapestre került, ő lett a levéltári és diplomatikai mozaiknak középpontja. Az Akadémiának 1870 óta volt tagja, 1894 május 5-én 72 éves korában halt meg. — A nagy figyelemmel hallgatott emlékbeszéd után *Szily* Kálmán föltitkár adta elő a jelenlenni valókat. *Szemere* Attila atyjának, *Szemere* Bertalannak arcképét átengedte az Akadémiának, *Széchenyi* Béla gróf pedig három érdekes akvarel-festményt ajándékozott: kettő *Széchenyi* Ferencz gróftól, nejét és gyermekeit ábrázolja, a harmadik *Széchenyi* István gróftól katonakorából.

A történelmi társulat június 3-iki ülésén dr. *Lánczy* Gyula egyetemi tanár a Szilveszter-bulláról értekezett, melyet II. Szilveszter pápa az 1000-ik évben intézett Szent István királyunkhoz, s mely a magyar királyoknak külön apostol jogokat biztosít. Történetirőink régen vitakoznak hitelessége fölött, s többben a XVI. század második feléből eredő hamisítványoknak mondják. *Először* Inchoffer Menyhért tette közé szövegét 1644-ben. *Lánczy* Gyula határozottan vitatja, hogy hamisítvány, s czélja az volt, hogy a magyar királyság és a római kuria közt fönnálló ellentétességben a magyar álláspont védelmére szolgáljon. Fra Paolo Sarpi egy műve alapján ki lehet mutatni a Szilveszter-bullában található mondatok eredetét. — *Tagányi* Károly tett még jelentést a Sassinek Ferencz részéről beküldött történelmi okiratokról, melyek közt legérdekesebb Pozsony város egyik jegyzőjének másoló könyve 1650–1661-ből.

A magyar vörös kereszt egylet közgyűlése május 31-ikén ment végbe, gr. *Csekonics* Endre elnökle alatt, a ki közölte, hogy a királyné képviselővel gróf *Zichy* Nándornét bízta meg.

Jágósi *Péterffy* Zoltán bemutatta az egyesület múlt évi tevékenységéről szóló évi jelentést. Az egyesület a múlt évben 35,200 frtnyi áldozatot hozott a jótékonyoknak. A főkegyeltek és választmányok részéről a központi alapa befizetendő hányadot a közgyűlés *Frey* Ferencz orsz. képviselő felszólalása folytán ez évre a rendes és rendkívüli tagdíjak 50%-ában állapítja meg. *Lintner* Imre főgondnokhelyettes tüzetes indoklás mellett előadta a központi választmány indítványait. Ennek végzetével a megüribt választmányi tagsági helyeket töltötték be. Nyomban ezután tartotta meg a központi választmány alakuló ülését; megválasztották társelnöknek gr. *Zichy* Nándornét és igazgatónak *Lintner* Imrét, igazgató tagoknak pedig az eddigieket.

Az állat- és növényenyosító társaság május 30-ikán tartotta közgyűlését Gelléri *Szabó* János elnökle alatt. Az évi jelentés ezúttal is első helyen emeli ki, hogy József főherczeg több ajándékkal gyarapította az állatkertet. A látogatók száma 518,497 volt, az állatok száma most 1614.

MI UJSÁG?

III. Béla temetése. A király nagylelkű áldozatkészsége lehetővé tette, hogy III. Béla király és felesége *Antiochiai Anna* temetést az Árpád-házi királyokhoz és az országhoz méltó módon tessenék el. Az ünnepi temetést a kormány fogja rendezni s a temetés módjaitainak megállapítása ügyében báró *Bánffy* Dezso miniszterelnök a napokban fog értekezni dr. *Török* Aurél egyetemi tanárral, a királyi esonok őrzőjével. A királyi temetek a budavári koronászó Mátyás-templomban fognak nyugodni és pedig a templom belsejében levő Szent-István-kápolnában, melybe a király költségén művészi kivitelű márvány sarkofagot állítanak. E sarkofag mintázásával a miniszterelnök *Strobl* Alajos szobrásztanárt bízta meg, a ki már készíti is a stilszerű műemléket. *Strobl* már mintázott egy ilyen művet, a Deák Ferencz sarkofagját. A királyi ereklyék ünnepélyes eltakarítása aug. 15-ikén megy végbe. Előbb közzemlére teszik a nemzeti muzeum oszloposarnokában s onnan fényes menet kíséri föl a várba. Képviselve lesz az udvar, a főrendiház és a képviselőház, a papság, a legfőbb állami méltóságok.

Isabella főherczegnő ajándéka a Mátyás-templomnak. *Isabella* főherczegnő az ezredévi ünnepélyek emlékére a budavári Mátyás-templomot egy misemondó ruhával és oltári készlettel ajándékozta meg. A ruhát és az egyházi szerszét május 30-ikán szentelte föl *Bogisich* Mihály czimzetes püspök nagy ünnepélyességgel.

Kossuth szobra és mauzoleum. A Kossuth halála után alakult bizottság, mely az elhunyt nagy hazafi emléksobrára és mauzoleumára gyűjtést indított, most Budapest főváros hatóságához fordult, hogy vegye át a begyűlt összegek kezelését és folytassa a gyűjtést. A főváros június 2-án tartott köz-

gyűlése egyhangulag el is határozta, hogy a kezelést átveszi és a szobor s mauzoleum létesítésére a további intézkedéseket magára vállalja. A múlt év utolsó napjái begyűlt összegek 347,539 frt 60 kr. A közgyűlés egyszersmind utasította a tanácsot, hogy miután a mauzoleum költségeit az eddigi begyűlt összegek biztosítják, tegyen javaslatokat a mauzoleum fölépítéséről.

Tisztújítás az egyetemen. A budapesti királyi egyetemen május elején volt a dékánok és a rektorválasztók választása. Az orvosi fakultáson újra megválasztották dékának *Ajtai* K. Sándort. A jogi kar dékánja *Zsögöd* Benő lett, a hittudományi karé: *Hapaics* Rajmond és a bölcsészeti fakultásé dr. *Frohlich* Izidor. Rektorválasztók lettek a jogi kar részéről *Mariska* Vilmos, *Csarda* János, *Lechner* Ágost és *Schwarz* Gusztáv; míg a bölcsészeti kar tanárai *Than* Károlyt, *Heinrich* Gusztávt, *Theurek* Emilt és *Czobor* Bélát, az orvosi kar tanárai pedig *Klug* Nándort, *Mihalovics* Gézát, *Jendrassik* Ernót és *Gomersich* Antalát küldték ki a rektorválasztó bizottságba.

A tűzoltók ünnepe. A budapesti önkéntes tűzoltók, ez a nagy és katonailag szervezett testület, május 30-ikán ülte meg, hogy már tízezer tűzoltóságban vigyázott. A jubileumra a vidékről is több tűzoltó testület érkezett, és megjött Konstantinápolyból gr. *Széchenyi* Ödön basa is, ki a budapesti tűzoltóságokat szervezte, sokáig parancsnok volt, most pedig Konstantinápolyban a török tűzoltók élén áll. A basa azonban a szerbiai árvek miatt elkésett és csak másnap érkezhetett meg.

Március 30-án délben az új-városház termében díszgyűlésre jöttek össze *Bárany* Nándor Ernő főparancsnok elnök köszöntötte a jelen volt testületeket, a kormány, főváros, katonaság képviselőit. *Márkus* József polgármester pedig az önkéntes tűzoltók érdemeit méltatta. Aztán dr. *Kék* Lajos az országos, *Vuk* Gyula a budapesti tűzoltó szövetség nevében szólott; dr. *Szily* József helyettes főparancsnok harmincz év történetét adta elő. Delután a Károly-kaszárnya udvarán tartottak díszgyakorlatot, s az orsz. tűzoltó szövetség egész csapatai derék tűzoltót tüntetett ki szolgálati érdemmel. Este lakoma volt. Gr. *Széchenyi* Ödönt másnap ünnepélyesen fogadták a vasutnál. A gróf a basák festő egyenruhájában egyik feltűnő alakja most a fővárosnak. 1873 óta él Konstantinápolyban, s azóta csak egyszer, 1880-ban volt itthon, atya gr. *Széchenyi* István ércszobrának leleplezésekor. Nejevel együtt jött haza látogatóba.

Pauli jubileuma. A Royal-fogadó dísztermében nagyszámu és előkelő közönség gyűlt össze *Pauli* Rikárd 40 éves művészi jubileumára. A jeles mester tanítványai közül mindenki megjelent, a ki csak tehetta. *Wlassics* közoktatásügyi miniszter levélben üdvözölte *Pauli* t.

Az ünnepély hangversenyyel kezdődött. *Hege* Ferencz, az operaház tagja, vidám prologot szavalt el *Zöldi* Mártontól. A hangverseny *Pauli* volt tanítványai rendezték, s mindegyik számot zajos taps követett. *Pauli* egész estén át a legszebb tüntetések tárgya volt. Koszorúkkal halmozták el a tisztelői. *Kury* Klára ezüst koszorúval lepte meg. *Babérkoszorúkat* küldtek a zenekadémia tanári kara, az operaház tagjai, *Nopcsa* Elek br. intendáns, volt tanítványai, a Hentaller gyermekek (a nagypapának), stb. A hangverseny befejezte után kedélyes közvacsora volt, a melyen számos pohárköszöntőben ünnepelték a kitüntetett művészt.

Tüntetések a Vígsházban. A Vígsháznak viharos két estéje volt május 31-ikén és június elején. A bécsi Burgszínház művészeinek kellett volna az egész héten játszani. A Burgszínház belsejét ugyanis átalakták, s ez idő alatt tagjai szerzetét vendégszerepelnek. Nem lehet mondani, hogy épen az elsőrendű tagokból állt össze a társaság, mely már a múlt hónap első felében játszott a budapesti Vígsházban. Hatása nem is volt előadásainak. Mikor másodsor megint visszatért, a sajtó egy részében éles hangok hallatszottak, s azt a feljegyzést terjesztették, hogy az épen most magyarosodó átalakulásban levő fővárosnak a Vígsház nem tesz jó szolgálatot, ha német előadások számára nyújt alkalmat, s nem követi a többi színház példáját, melyekben — a régi küzdelmekből származott hagyományok szerint — német szó nem hangzik, még az operaszínházban sem, a hol pedig francia és olasz szöveggel sokszor énekelnek. A hangulatba, mely a bécsi német színészek ellen keletkezett, bizonyosan belejátszott az a ridegség és visszatartott magatartás, melyet Bécs sokkott tanúsítani mind magatartásában, mind lapjai véleményében, valahányszor magyar dologról van szó. A bécsi színészek másodsorú vendégszereplésének fogadtatása színházi botrányokat volt maga után.

ZÖLDÉSG-ELÁRUSÍTÓK A KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKBAN.

Cserna Károly eredeti rajza.

Május 31-én «*Othello*»-t játszották. A színház nézőtere megtelt. Voltak elegendő kék és német előadás, s voltak ismét, kik egyesesen azzal a szándékkal mentek színházba, hogy tiltakoznak és tüntetnek. A zajongás nem sokára megkezdődött. Minden kilépő színészt, zajosn tapsoltak és éljenztek. Aztán püsszegek, közbeküldések következtek. Feketesárga nyomtatványokat szórtak szét. Ez nem volt elég hanem roppant hosszú papirzalagokat erregtek le a pályólakból, a karzatokból, sőt kellemlen illatú port szórtak szét. A zsbongás, a zaj, a közbeszólás többé meg nem szűnt. A nézőtérrel a rendőrség többeket erőszakosan távolított el. Sok előlátás történt. Leginkább fiatal hirlapírókat vittek be a rendőrségre, hol pénzbírságra ítélték őket. A sajnálásra méltó előadás után a színház elhitt és tüntető csoportok alakultak. A másnapra hirdett német előadást is megtartották. Ez *Göthe* «*Egmont*»-ja volt. Most már csak kevés közönség gyűlt össze. A közbeszólás, a zaj, jövés-menés, padok csattogtatása most sem hiányzott.

Az előadás többször megakadt, s a rendőrség ismét többeket letartóztatott. Ez alatt valaki a tűzoltóknak azt telefonozta, hogy a vígsház zsinórpádlásán tűz tört ki. A tűzoltók teljes felszereléssel, nagy mászó létrákkal, gőzfeccskendővel vonultak a színházhoz mindenfelől, és szokás szerint nagy sokaság özönlött utánok, melyet a színház körül föllított rendőrség föl nem tarthatott. Csak ekkor derült ki, hogy a tűzoltókat ok nélkül zaklatták föl. A második előadással aztán a német színészek felbeszalkították vendégszereplésüket. A színházi események és a rendőrség beavatkozása, a letartóztatások a képviselőházban interpellációkra szolgáltak okul.

Nyári korcsolyázás a dobsinai jégbarlangban. A budapesti korcsolyázó egylet tagjai, kik négy évvel ezelőtt a dobsinai jégbarlangban rendezett nyári korcsolyázásnak részt vettek, ez évben is megismétlik a kirándulást. A szokatlan nyári mulatságon részt vehet minden úr és hölgy korcsolyázó, ha le-ülleg előre jelentkezik a kirándulás rendezőjénél, *Markó* Miklósnál (Sorokári-utca 51. sz.). Rendezeteli díj nincsen, mindenki a maga ellátásáról gondoskodik. A kirándulás központja Rozsnyó városa, találkozás a főváros felől érkezőknek július 10-ikén a «Fekete sas» fogadóban, míg a Tátra vidéke felől érkezők a jégbarlang közelében fekvő Virágölgyi úrúrdon dr. *Joannovics* Sebő társaságához csatlakozhatnak. A kirándulók egy része másnap az aggteleki

és szilicei jégbarlangot, valamint Krasznahorka várát tekintik meg.

* **Erdekes egylet.** Páris ostroma alatt a városból 169 ember menekült ki léghajóval. A kik még élnek ezek közül, azok Párisban külön egyletet alakítottak.

A cs. kir. szab. adriai biztosító társulat **Triesztben.** A társaságnak május hó 20-án tartott közgyűlés elé terjesztett 58-ik üzletéről (1896.) szóló üzleti jelentése az 1896-ik évben 13,840,565 frt tőke biztosítást kötött és a biztosítási átlag ez év december 31-én 84 millió forintot felül tőke és 222,102 frt járadék biztosítási összeget tüntet fel. A díjbevétel 3,482,368 frtot tesz, míg a halál és elérés esetekben kötött biztosítások kifizetése 1,810,741 frtot vett igénybe s ezenkívül 387,508 forint függő károokra tartalékba helyeztetett. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 20,544,193 frtot és ebből a viszontbiztosítások részét levonva, tisztán 19,051,272 frtot tesz ki. Az elemi (tűz és szállítmány) biztosítási ágazatok díjbevétele 7,292,879 frtot tesz ki, a viszontbiztosításokra 3,430,534 frt és kifizetésekre a viszontbiztosításokat illető részek levonása után 2,189,762 frt fordított; és ezenfelül a függő károokra 394,341 frt helyeztetett tartalékba (ugyan-csak a viszontbiztosításokat illető rész levonásával). Az elemi ágazat díjtartaléka e viszontbiztosítások levonásával 2,090,629 frtra rög. A kötvény szerinti árfolyam nyereség 398,175 frtnyi összegben a fennálló árfolyam-ingadozás tartálékhoz csatoltatott; továbbá 200,000 frt az életbiztosítási osztály külön nyereségtartalékának és 125,000 frt az általános mérleg rendelkezésre álló tartalékának emelésére fordított. Az igazgatóság előterjesztésére a közgyűlés elhatározta, hogy 6 császári és apostoli királyi felsége kitűzőben lévő uralkodási jubileumának megünneplése alkalmából jótékonykészi alapítványt tesz és ezen czélra 25,000 frtot szavazott meg. Osztalék fejében részvényenkint 75 frtot fizetnek ki. A társulat tartaléka az 1896-ik évben 2,140,102 frtal növekedett, — és jelenleg 25,004,891 frtra rögnek, — a melyből a díjtartalékok 25,004,891 frtot (tisztán), vagyis a viszontbiztosítások illető rész levonásával) — a nyereségtartalékok 2,980,932 frtot, — és az árfolyam-ingadozás tartálékok 912,057 frtot tesznek ki. A magyarországi osztály: Budapest IV. Czicz-utca 9. a társulat házában. Báró Podmaivicsky Frigyes intéző, Frigyesy M. titkár, Lichtenberger J. vezértitkár.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: *Báró* Dóry József, Biharmegyének és Nagyvárád városnak közl 25 évig volt főispánja, v. b. t. tanácsos, a Lipótrend tulajdonosa, a főrendiház örökös tagja Nagy-Várád, hosszas szenvedés után, 61 éves ko-

rában. — *Végh* Aurél, volt országgyűlési képviselő királyi tanácsos, az aradi szabadelvű párt elnöke, Aradon. — *Hornvuth* Ignác, 1848–49-ki Ferdinánd-husár őrmester, nyug. dunsnoki plebános, 77 éves korában, Dunsokon. — *Lászlóffy* Simon, nyug. megyei árvászéki ülnök, régi íróváltó, ki a szabadságharc után négy évig ült Josefstadtban, 81 éves korában, Ó-Bessenyőn. — *Bakay* Szilárd, m. kir. honvéd őrnagy, a honvédség tisztí karának egyik köztszerteiben élt tagja, Budapestben. — *Bodogh* K. 48/49-iki honvédtiszt, mérnök, volt ev. ref. egyházmegyei tanácsbíró, 74 éves korában, Miskolczon. — *Jaschke* Alajos, 48/49-iki honvédfőhadnagy, himesházi körjegyző, 75 éves korában, és Szegvárdon temették el. — *Gr. Esterházy* Géza, a főváros egyik ismert alakja, kinek része volt egy budapesti cognac gyár alapításában, s ki súlyos betegségekben (agy csontzúsi) kolozsvári romkőben kórében keresett enyhülést, 59 éves korában Kolozsvárt; halálát rokonságán kívül két fia, *Esterházy* Sándor dr. kassai kir. jogakadémiai tanár és *Esterházy* László dr. Kolozsvár város főjegyzője siratja. — *Kovács* János, m. kir. államvasúti főmérnök, életének 50-ik évében, Kisvárdán. — *Balogh* Lajos gazdatiszt, Szilágy megye bizottsági tagja, 63-ik évében Peresében. — *Praefort* József, nyug. adóellenőr, 67 éves korában, Nagybányán. — *Hrabovai* Hrabovszky Rudolf, 1848–49-iki honvéd főhadnagy, hites ügyvéd, gróf *Forgách* László uradalmi ügyésze, a kisvárdai takarékpénztár elnöke, 74-ik évében, Kisvárdán. — *Ilia* Oskucics, pétervárdi apátplébános, ismert nevű horvát költő, ki több ezer forintot érv nyertét az újjvidéki szerb Maticá-nak és a főgimnáziumnak hagyta. — *Szomjas* Ignác földbírtokos, 57 éves korában, Budapestben. — *Sikahonyi* Mátis László, uradalmi gazdatiszt, 35 éves korában, Sárd községben. — *Reusz* Károly, a budapesti Chevre-Kadisa 86 éves elnöke, a ki 21 év óta állott az egyesület élén. — *Csopey* Orszet, rabói g. kath. esperes, művelt és hazafias pap, 54 éves, Körösmezőn. — *Beker* Károly, 1848–49-iki honvéd altiszt, csermendi községi tanító, 77 éves. — *Fiebert* Antal, balatonalmádi és berényi jegyző, Vörösbényben. — *Glazovitz* Ferencz, nyug. m. kir. távirárlőnök, 64 éves, Gödöllőn. — *Kucsz* Géza, telekkönyvezető, Kassán.

Öz. *Jankó* Mihályné, szül. Muth Terézia, a múlt évben elhunyt negyvennyolcas honvédszádos és kir. tanácsos neje, a tatai jótékony nőegyesület alapító elnöknője, Szentivánfán, Vas megyében. —

Férfi ingek: Szines francia batizet. Angol piqué és szegélyes mellé fehér sifon. **Pongyola utazó- és háló ingek.** — **Dívtos sétabotok.** Nap- és Esernyők. Angol foullard és batizet nyári Nyakkendők. Férfi és Női Harisnyák. Keztyűk és Angol sárga bőr cipők. **Férfi Nemez- és Szalmakalapot.** Utazó- és Fűző Csizmek Nagy választékú Raktára

FÖLDVÁRY IMRE
BUDAPEST 7156

Koronaherceg-utca 11. és Kerepesi-út 9. sz.

A budapesti asztalos ipartestület védnöksége alatt álló butorszakosztály által alakított 7132

BUTORCSARNOK

VIII., Bérkocsis-utca 12.

az ipartestület saját házában állandóan készletben tart **háló-, ebédlő-, uriszoba- és szalonberendezéseket.** Ezzel mód van adva a n. é. közönségnek jó és szolid **butorokat jutányos áron** a követelők illetőleg kereskedők mellőzésével az illető asztalos-mestertől készen vagy tetszészerinti megrendelés után beszerezhetni.

Levélbélyeg-kereskedés

PRÜCKLER J. C.

Budapecsten, IV., Régi posta-u. 5

Alapítottatott 1876. 7121

Veszek! Eladok! Cserélek!

4 arany, 18 ezüst érem; 30 fúzetelt és előismerő oklevél.

Kwizda-féle

Restitutionsfluid
es. és kir. szab. mosóvíz lovaknak.
Egy palack ára 1 fnt 40 kr. o. s.
Harmón 06 év óta van alkalmazásban az udvari kórházokban, valamint a nagyobb katonai és polgári kórházokban kitűnő eredménnyel használják a lovaknak nagyobb fáradságok előtt való megőrzésére, valamint azok után való feltrágyázásra lovadókat, szarvasokat és iszomerövedéket, ellan, stb. az idomításban képes teszi a lovat nagyobb feladatok véghezvitelére. Csak a fenti védjeggyel ellátva valódi és kapható Ausztria-Magyarország valamennyi gyógyszerüzében és drogeriáiban. 7000
Főraktár: Kwizda Fianz Joh. es. és kir. o.-m. és román k. udv. szállító, ker. gyógyszerüzésnél, Korneuburg, Bécs mellett.

SZABADALMAKAT (Patente). Kiszakozól, védjegyeket és mintákat belajstromtat, a világ minden államában, legkedvezőbb feltételek mellett, **RÉTHY JÁNOS**, nemzetközi szabadalmi iroda. Budapest, Erzsébet-körút 2. szám. (Tulajdonos Zielinski Szilárd, okl. mérnök.) 7015

ŐS BUDAVÁRA

a székesfőváros legnagyobb és legelőkelőbb mulatóhelye.

Idénytartam május 1-től szept. 30-ig.

Idényjegyek tiszteletképp alkalmával is érvényesek 10 forint. **Családtagok, katonatisztek, hivatalnokok és nagyobb klubok részére 8 forint.**

Három nagy nyílt színpad. Naponta nagy symphonikus és népties hangversenyek. Magyar és nemzetközi karfúvósok, magánénekek, táncosok és elcsendítő művészek. Nagyszerű innejegyek. Eseti időben inyen-előadások a színházakban, valamint a vendéglők és kávéházak termeiben.

Jegykiadás naponta a budapesti bankjegyesület váltóüzletében V. Fűző-utca 1. és az igazgatósági épületben Ős-Budavárában. 7195

Vértés gyógysz.-féle

keleti labdacok.

Hasznalat előtt. Hasznalat után.

Gyenge nőknek szép telt testi formát kölcsönöznek. Egy adag 3 fnt. 7141
Kapható **VÉRTES L.** sagygyártárban Lugoson 96. sz.

Lesoványodásra s egyidejűleg az egészség erősítésére 2 hónapig vendős a dr. Blyn s dr. Duchesne-Duparc klin. tanár, becsületrend lovagja — meggyógyulása után Boisson gyógysz. által készített **perza-pilula**, vesiculosisnevel előállított növ. készítmény. Egy 3 fntos nemzetközi posta-utalvány küldésével bérn. szállít egy palackal: **M. BOISSON, 100 rue Montmartre, Paris.** Budapestben kapható: **Török József** gyógyszerésznél, király-utca 12. szám. 7050

Kathreiner-féle
Kneipp maláta-kávé

Ejnye be jó!

Raktáron maradt selyemkelmék
árcsökkentéssel, valamint a legújabb szines és műbőr-nemű fekete selyemkelmék, igazi gyári áron a valódiság és tartósságát való jóállás mellett porto- és vámmentesen házhoz szállították. A legújabb, közvetlen megrendelési forrás magánok számára. Ezer meg ezer alkalommal. Minták franco. Svájcban a levélportó ké szerez.
GRIEDER ADOLF ÉS TSA
selyemkelmék-gyártók szövetsége Zürich. 6956
Spanyol kir. udvari szállító. Spanyol kir. udvari szállító.

A női szépség
emelésére, tökéletesítésére és fenntartására legkittünb, teljes ártalmatlan, vegytiszta és zsírmentes készítmény a 7163

Margit Crème.
Rövid idő alatt szűttet szepőt, májfoltot, pattanást, bőrtakát (mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ránczokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is tude bájos arczszint kölcsönöz, ára 50 kr., nagy 1 forint.
Margit hölgyor 60 kr., 3 szíben. **Margit szappan** 35 kr. **Margit fogpép** (Zahnpaste) 50 kr.
Készítő **FÖLDES** gyógyszerüzára, Aradon Deák Ferenc-utca 11. sz.
Főraktár: **Török József** gyógyszerüzára, Budapestén Király-utca 12.

LOHSE-féle
Maiglöckchen
zsebkenő-illatszert — szappan arczpor — pipere-víz brillantine — Eau de Cologne.
Valódi csak akkor, ha a feltaláló cégét viseli.
Gustav Lohse
BERLIN, 45/46 Jäger-Strasse.
Kapható valamennyi illatszerezet, díszmü-ár-, gyögyfűszerezet- és gyögyüzertárban Ausztria-Magyarországon.

Több mint **50 év óta sikerrel használtuk!**
Szepőket és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztalanságokat biztosan eltávolítja az **Eszéki Spitzer Kenőcs** és az **eszéki Salvator szappan**
Valódi minőségben csak a **DIENES J. C.-féle** gyógyszerüzárban.
Eszéken, felsőváros.
1 kis tégely valódi Spitzer kenőcs... 35 kr.
1 nagy tégely valódi Spitzer kenőcs... 50 kr.
1 üveg valódi Spitzer mosóvíz... 40 kr.
1 darab valódi Salvator szappan... 50 kr.
1 tégely kézpaszta... 60 kr.
1 doboz valódi Lyoni rizspor 3 szíben 50 kr. és 1 fnt.
Figyelmeztetés. Csak akkor valódi, ha fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva és kériük a t. cz. közönség csak **Dienes-féle eszéki kenőt és szappant** kémi és elitogadni.
Főraktár Budapestén: **TÖRÖK JÓZSEF** úrnál Király-utca 12.

Pessty társaság körkép palotájában Városliget 7173
Krisztus a keresztfán és Jeruzsálem
óriási körkép. Látható: reggel 9 óratól esti 8 óráig. Az esti órákban villanyvilágításnál. Belépő díj 50 kr. Gyermekek 30 krajczár.

VASÁRNAPI UJSÁG

24. SZÁM. 1897. BUDAPEST, JUNIUS 13. 44. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és 1 egész évre 12 fnt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt | félévre — 6 •
Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** | egész évre 8 fnt félévre — 4 •
Csupán a **POLITIKAI UJDONSÁGOK** | egész évre 5.— félévre — 2.50
Külföldi előfizetésekre a postalgó megfátározott viteldij is eszótandó.

KAMERMAYER KÁROLY,
BUDAPEST VOLT POLGÁRMESTERE.
1829—1897.

NAGY FÁJDALOMMAL vette híret Budapest fő- és székváros, hogy egyik legérdemesebb fia, **Kamermayer Károly** volt polgármester, e hó 5-én elhunyt Abbaziában, hova nem régebben gyógyulást keresni ment. Kétszer vesztette el Budapestet e derék férfít. Először a múlt évben, midőn egészségének hanyatlása miatt kénytelen volt közel 25 évig folytatott polgármesteri hivataláról lelépni, és másodsor most, midőn a halál örökre kitörölte polgárai sorából. De, ha maga az ember letűnt, tettei és érdemei mindenkorra fönmaradnak a főváros történetében, melynek egyik korszakos fejezete éppen az ő hivatalba lépésével kezdődik meg.
Kamermayer volt ugyanis első polgármestere a Budából és Pestből egyesült új magyar fővárosnak, mely csodaszertü gyors fejlődésével és fölvirágzásával bámulatba ejti az egész világot. S e mesés föllendülés eszközlésében és irányzásában kétségkívül nagy része volt Kamermayernek, kinek mind képzettsége, mind kormányzó tehetsége szerencsés arányban állt azokkal a nagy föladatakkal, a melyeknek teljesítésére hivatalos állása kötelezte. Nagy megfontolással, erélylyel és kitarással kezdett és végzett mindent. Figyelme a legcsekélyebb dolgokra is kiterjedt, ha ugyan a főváros és annak polgárságát illetőleg képzelhető olyan dolog, a mit ő csekélynek tekintett volna.

Magánéletét családijához való benső ragaszkodás, keresetlen egyszerűség és a legtisztább jellem tette tiszteltre méltóvá. Egész életét s

minden tehetségét hivatalának szentelte, melytől meg csak testi ereje engedte, lankadatlan buzgósággal folytatott. Szigorú, de igazságos hivatali főnök volt, ki a szorgalmat és pontosságot mindenben nagyon megbecsülte. Állásához nem a hivatalért, hanem a főváros iránti szeretetből ragaszkodott. Csak testi erőinek megfoghatósága tudta rábírn, hogy a múlt ősszel lemondjon. E miatt érzett fájalmát csak az enyhítette, hogy utódjában, **Márkus József** mostani polgár-

KAMERMAYER KÁROLY, BUDAPEST VOLT POLGÁRMESTERE.

Cacao van Houten
Igen jó zamatú, idegerősítő, könnyen emészthető. A fogyasztásban olcsó. 6989

BRÁZAY KÁLMÁN SÓSBORSZESZ készítménye
BUDAPESTEN Múzeum körút 23. szám.
Védjegy 19. és 20. sz.

Az általánosan ismert, jó hírnévnek örvendő s több oldalulag kintüntetett sósborszerez-készítményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon czimjegyeimet módosítom s arra kék nyomtatásban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.
SÓSBORSZESZ
Általánosan ismert kitűnő házi-szer; különösen a bedörzsolés-kenőgyűrő-gyögyódmódnál (massage) igen jó hatású. Ajánlható egyszerűen mind fogtisztító szerül is, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghúst erősíti és a száj tisztá, szagtalan it nyer a szesz elpárolgása után, ugyisintén fejmosásra és a hajidegek erősítésére, a fejkörpa képződés megakadályozására és annak megszüntetésére.
Egy nagy üveg ára 90 kr., egy kisebb üveg ára 45 kr.
BRÁZAY KÁLMÁN 7204
Budapestén, IV. ker., Múzeum-körút, 23. szám.